

Livsviktiga fastigheter

Hållbarhetsrapport 2023

locum.

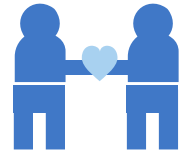
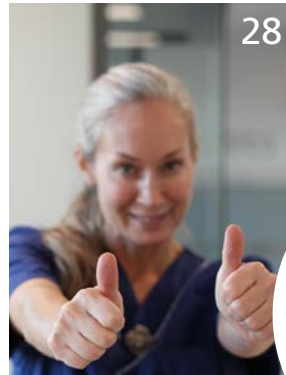
VÄRDEN FÖR VÅRDEN

Vi är en del av
Region Stockholm

Innehåll

Vd har ordet

2023 i korthet

Ägardirektiv, budget och uppdrag

Skapar värden för vården

Locums vision, strategier och mål

4	Locums arbete med intern kontroll	12
6	Omvärldsanalys med trender, möjligheter och risker	14
9	Locums betydande trender	14
10	Risker till intern kontrollplan	14
	Agenda 2030 och Locums hållbarhetsarbete	18
	Intressent- och väsentlighetsanalys	20

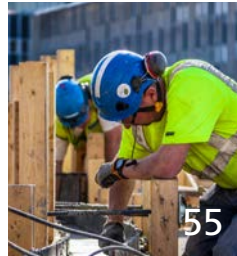
42

33

44

55

36

22

10

Hållbar planet

- Klimatpåverkan
- Resurseffektiv energi
- Cirkulära flöden

Resilienta vårdfastigheter

- Hållbara lokaler och utemiljöer
- Trygga och säkra lokaler
- Tillgänglig vårdmiljö

22

23

24

30

36

36

39

41

Inkluderande arbetsätt

- Lika möjlighet för alla
- Hållbart arbetsklimat
- God affärsetik

Hållbarhetsdata

44

45

47

49

52

Vd har ordet!

Året har, precis som förra året, präglats av oroligheter, ett försämrat säkerhetspolitiskt läge och allt synligare konsekvenser av klimatförändringarna i omvärlden. Vi ser hög inflation, höjda marknadsräntor och leveransproblem av material. Region Stockholms agerande framåt kommer att utgå från att alla verksamheter ska ta ansvar i kris och jobba tillsammans! Vårt arbete att säkerställa driftsäkra och robusta byggnader har därmed blivit än viktigare för att garantera att regionens sjukhus fungerar dygnet runt, oavsett eventuella störningar, olyckor och kriser. Trots det spända omvärldsläget har Locum haft en god framdrift och övervägande levererat i enlighet med plan inom våra hållbarhetsfrågor. Det har vi klarat tack vare vårt gemensamma arbete, stora engagemang och öppna kultur på Locum, vilket återigen återspeglas i det fina resultatet i årets medarbetarenkät.

Meningsfullt att kunna göra skillnad

Som ny vd för Locum sedan oktober 2023 är jag stolt över Locums systematiska hållbarhetsarbete. Det genomsyrar vårt dagliga arbete och är i ständig utveckling. Under de första månaderna har jag

träffat och lyssnat på både medarbetare och hyresgäster. Min förhoppning är att jag kan bidra med nya insikter och perspektiv för att både fokusera och driva på arbetet med att nå vår vision om att bli det ledande fastighetsbolaget för vårdmiljöer, där hållbarhet är en av grundförutsättningarna. Hållbar utveckling är ett av Locums övergripande mål. Fastighetsförvaltning och byggande är områden som gör stort avtryck i samhället och hur vi agerar gör skillnad. Vår verksamhet bedrivs långsiktigt utifrån social, miljömässig och ekonomisk hänsyn.

Driver på för en säker arbetsplatskultur

Det senaste året har präglats av flera dödsolyckor inom byggbranschen. Vi har återigen påmint om hur viktiga säkerhetsfrågorna är på våra byggen. I vår roll som stor beställare, och en av Håll Nollans grundare, driver vi därför på arbetet för en säker arbetsplatskultur. Under 2023 har vi bland annat genomfört Håll Nollans säkerhetspush och ökat antalet arbetsplatskontroller. Branschen präglas också av långa leverantörsled. Under 2024 kommer vi att utöka vårt fokus på social och miljömässig hållbarhet även i underliggande led.

Dubbla utmaningar kopplat till klimat och energi

För att minska vår klimatpåverkan har vi under året fortsatt arbetet med energieffektivisering och nått vårt energimål. Samtidigt har vi utvidgat vårt systematiska arbete med att kartlägga våra klimatutsläpp i hela värdekedjan. Vi ser här betydande utmaningar då vi, liksom många andra bolag, står inför stora klimatutmaningar och behöver klimatanpassa de fastigheter vi förvaltar samtidigt som byggnation och energianvändning utgör våra största utsläpp idag. Det kräver stort fokus på samverkan för att gemensamt lösa dessa utmaningar.

Nu blickar vi framåt!

Nu blickar vi framåt! Tillsammans med vår ägare och våra hyresgäster ska vi fortsatt ta oss an framtidens utmaningar inom miljö, klimat och ökat socialt ansvarstagande i hela värdekedjan för att bli det ledande fastighetsbolaget för vårdmiljöer. Jag och mina engagerade medarbetare kommer att ta vårt ansvar för att bidra till den omställning som krävs!

Victoria Hörnedal, vd Locum AB

Ovan: Locums vd, Victoria Hörnedal.

2023 i korthet

Nyinvigda lokaler för förlossningsklinik, återbrukat material, energisparkampanj och vidareutveckling av vårdfastigheternas läkande utemiljöerna. Nedan ger vi en sammanfattning av händelser som präglat Locums hållbarhetsarbete under 2023.

Vi har under året **uppnått flera mål** inom hållbarhetsområdet, såsom en minskad energianvändning med 5 % jämfört med 2019, en materialåtervinningsgrad för byggavfall på 66 % och en jämn fördelning mellan könen hos våra medarbetare, 48 % män respektive 52 % kvinnor.

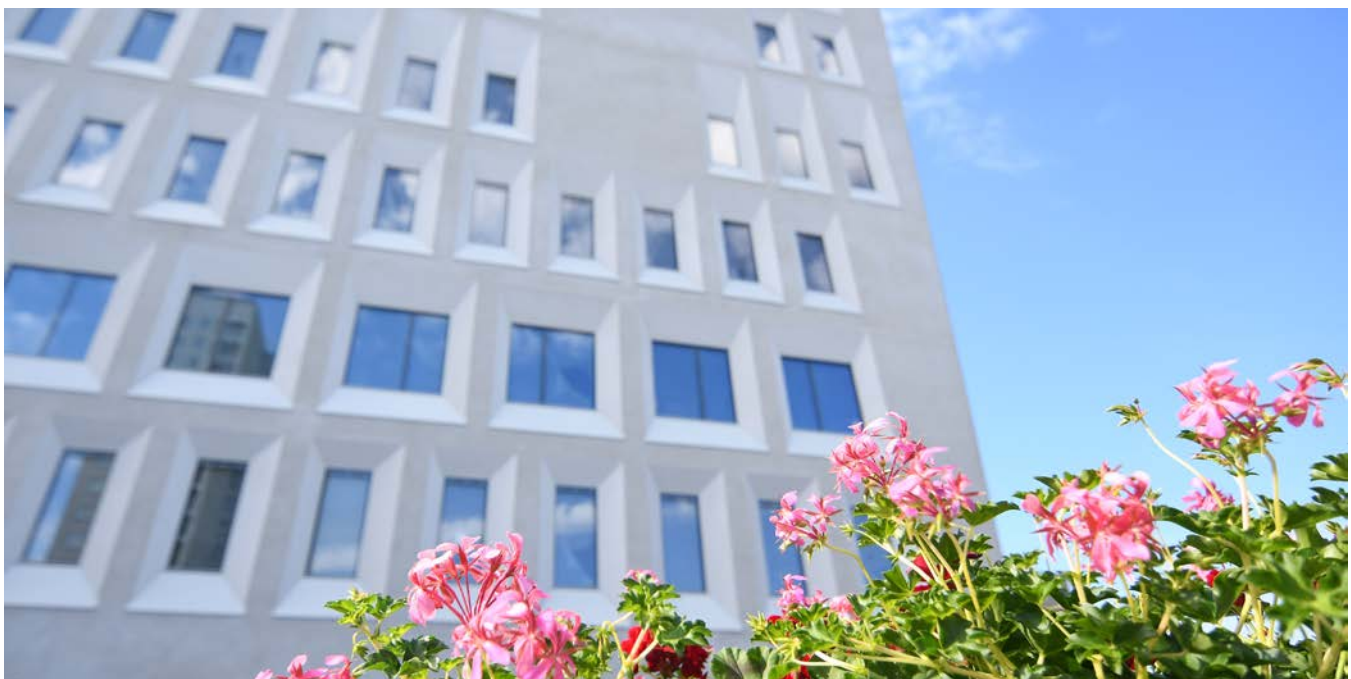
Vi fortsatte kampanjen **Energismart på jobbet**, en långsiktig kampanj som riktar sig till våra hyresgäster med målet att skapa ett långsiktigt förändrat beteende hos vårdens medarbetare för att minska verksamhetsenergin. Vi har visat upp flera konkreta exempel på hur vården stänger av eller sätter sin medicintekniska utrustning i standby-läge för att spara energi. Dessutom bjöd vi in hyresgästerna till det breddade konceptet "Energi- och ljusbytdagar".

Den nya förlossningsbyggnaden på S:t Görans sjukhus invigdes i april. Förlossningskliniken erbjuder bland annat specialismödravård, förlossningsrum, eftervårdsrum och neonatalvård. Under hösten verifierades dessutom byggnaden enligt Miljöbyggnad Guld, en kvalitetsstämpel som visar på att byggnaden lever upp till de högt ställda kraven om att minimera den negativa påverkan på miljö och hälsa och vår satsning på långsiktigt hållbara vårdfastigheter.

Som en del av vårt hållbarhetsarbete och för att främja hälsan bland vårdens anställda erbjöd vi kostnadsfri **cykelservice** för våra hyresgäster. Under året servades rekordmånga cyklar på elva av våra sjukhus, totalt 1 420 stycken.

Under våren anpassade vi våra kontorsytor till vårt mer hybrida arbetssätt och i samband med detta utvecklades och kommunicerades våra trivselregler som syftar till att alla ska få en bra dag på jobbet. I uppgraderingen av kontoret återanvändes inredning för att minska vår miljöpåverkan. Genom att **effektivisera kontorsytorna** från två till ett plan kommer vår klimatpåverkan från kontorsytor att minska.

Vidare har Locum under året genomfört olika åtgärder för att främja en **läkande utomhusmiljö**. Exempelvis har Södersjukhuset fått ett nytt utegym med en härlig utsikt, Nacka sjukhus har fått nya parkbänkar, bord, pergola och blomlådor och ett pågående pilotprojekt ska ta fram en Grönytefaktor (GYF) och kartlägga olika typer av ekosystemtjänster.

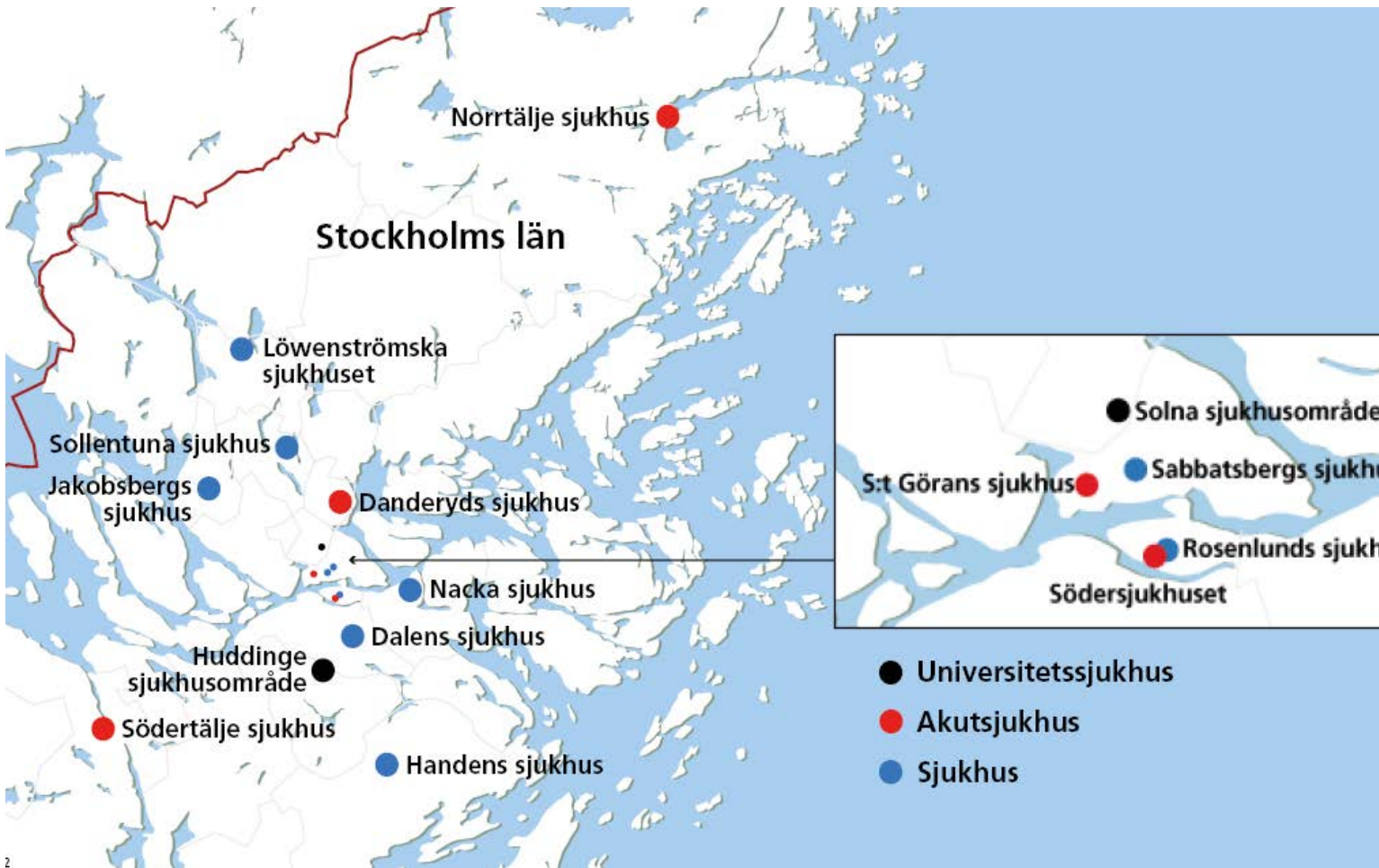
Ovan: Södersjukhuset.

Ovan: Invigning av förlösningssjukhuset på S:t Görans sjukhus.

2

Ovan: Karta över våra fastigheter.
Vänster: Bild på driftcontroller och sjuksköterska Annika Kinch Westerdal.

Ägardirektiv, budget och uppdrag

Region Stockholm formulerar vårt uppdrag och sätter ramen för verksamheten via ägardirektiv, budget, policyer, strategier och riktlinjer.

Region Stockholm formulerar vårt uppdrag och sätter ramen för verksamheten via ägardirektiv, budget, policyer, strategier och riktlinjer. I regionens budget tydliggörs prioriteringar som kompletteras med konkreta mål i syfte att nå visionen om att vara en jämlik, öppen, hållbar och konkurrenskraftig Stockholmsregion där invånarna ges likvärdiga livschanser och hög livskvalitet. Under året beslutade Region Stockholm om riktlinjer för hållbarhet, som en del av hållbarhetsstrategin och hållbarhetspolicyen. Utöver detta har en koldioxidbudget tagits fram som ett underlag för kommande prioriteringar inom området.

Locums uppdrag innebär att utveckla, förvalta, bygga och hyra ut lokaler i regionens två miljoner kvadratmeter vårdfastigheter. Utifrån uppdrag, och tillsammans med ägaren och våra hyresgäster, planerar och genomför vi byggprojekt med fokus på hållbarhet, kostnadseffektivitet och ändamålsenlighet. De kommande åren fokuserar vi på underhåll och upprustning av befintligt fastighetsbestånd samt planerar för robusthetshöjande åtgärder för att möta klimatförändringar och dess påverkan på fastigheternas driftsäkerhet.

Så skapar vi värden för vården

Ett sjukhus är en komplex fastighet med många tekniska system som måste fungera dygnet runt för att den livsviktiga vården ska kunna bedrivas. En väl fungerande drift och skötsel är basen i vår förvaltning och tillsammans med våra driftentreprenörer på sjukhusen arbetar vi varje dag för att exempelvis värme, vatten, el, medicinska gaser och ventilation fungerar som de ska. Genom innovation och samverkan med våra hyresgäster leder vi utvecklingen av de bästa vårdmiljöerna i Sverige. Årligen genomför vi cirka 700 byggprojekt i form av hyresgästanpassningar, underhåll och större investeringar för att möta Region Stockholms behov av vårdlokaler.

De kommande åren satsar vi på hållbarhet, kundnöjdhet, stark ekonomi samt attraktivitet som arbetsgivare och beställare. Utifrån vår omvärldsanalys kommer 2024 bland annat att präglas av ändrade säkerhetspolitiska omständigheter, klimatförändringar och ett utmanande ekonomiskt läge.

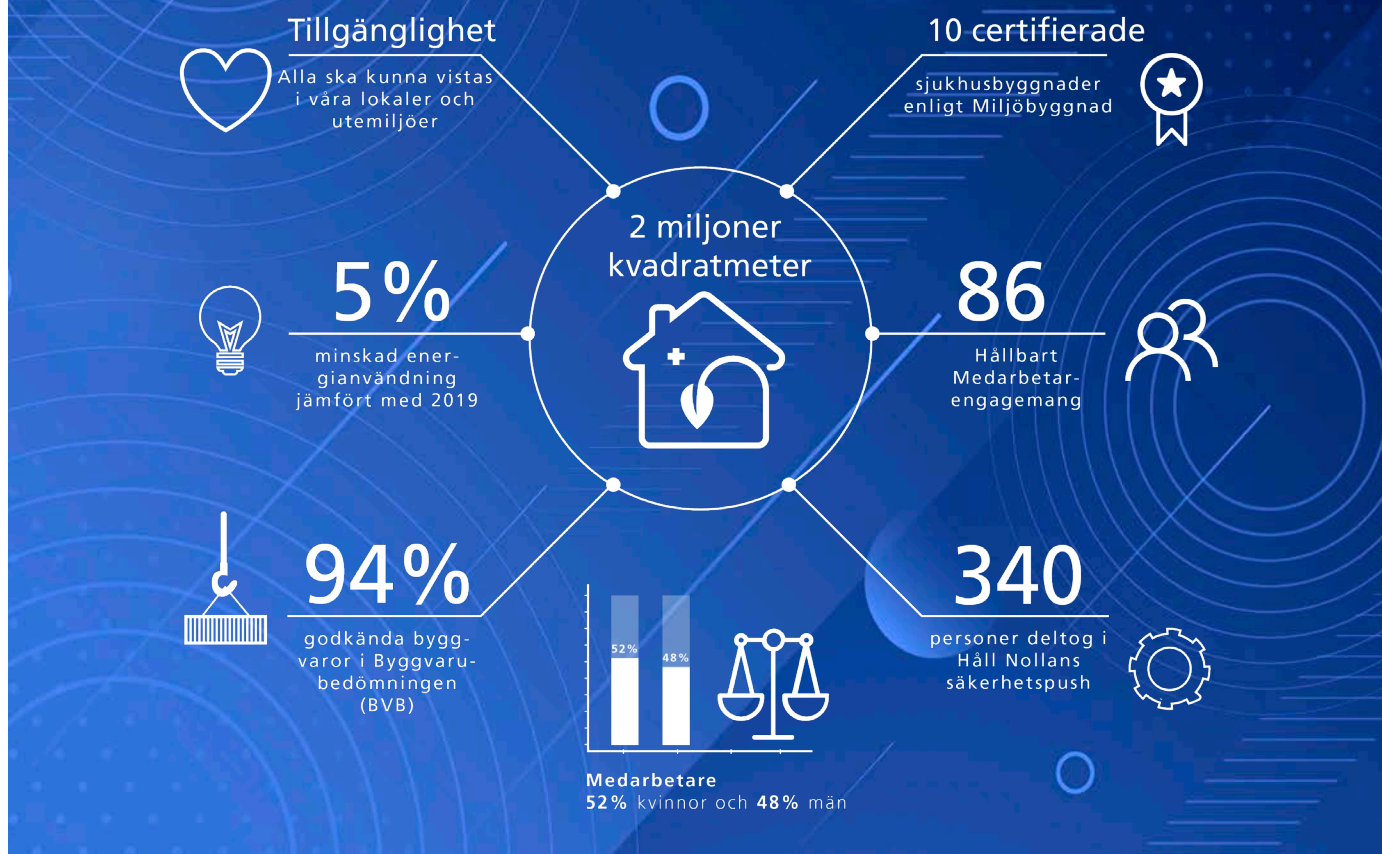
/// Vår vision är att bli det ledande fastighetsbolaget för vårdmiljöer. Vi har tre övergripande strategier: ökade värden för vården, ökad nytta av innovation och digitalisering samt värdeskapande organisationskultur. Strategierna ska hjälpa oss att nå vår vision och våra övergripande mål. ///

Ovan: Korridor på S:t Görans sjukhus.
Bild: Kulturförvaltningen.

Så skapar vi värden för vården

Locums vision, strategier och mål

Stark ekonomi – Stark ekonomi för att trygga förvaltningen av regionens vårdfastigheter på kort och lång sikt. Det skapas genom ordning och reda i ekonomin och genom att säkerställa att det bedrivs en kostnadseffektiv och affärsmässig verksamhet. Utgångspunkten är att värna kärnverksamheten och effektivisera administration, lokalanvändning och inköp. För att ta höjd för pensionsskuldseffekten beslutade Region Stockholm om ett resultatkrav på -12,1 mkr för 2023, vilket uppnåddes.

Nöjd kund – Erbjudna lokaler för god vård, väl fungerande fastighetsdrift och väl genomförda byggprojekt. Locums målsättning för kundmätningen 2023 var 62 och resultatet blev 61.

Förbättringarna jämfört med tidigare år har skett inom områdena kunddialog, service och felanmälan. Under 2024 fokuserar arbetet på det löpande underhållet och att öka återkopplingen för felavhjälpan åtgärder.

Hög attraktivitet som arbetsgivare och beställare – Engagerade medarbetare med goda utvecklingsmöjligheter, intressant för potentiella medarbetare och ett attraktivt bolag att vara leverantör till. Locums målsättning 2023 för Hållbart Medarbetar-engagemang (HME) var 78 och resultatet blev 86. Med en hög svarsfrekvens om 89 % nådde vi återigen ett mycket gott resultat, vilket visar att trenden från föregående år håller i sig.

Hållbar utveckling – Verksamheten bedrivs långsiktigt utifrån social, miljömässig och ekonomisk hänsyn för att främja en hållbar utveckling. Inom området finns ett flertal mål vilket framgår vidare i hållbarhetsrapporten. Utifrån att Region Stockholm nu har en hållbarhetspolicy med tillhörande riktlinjer och strategier, har Locum under 2023 tagit fram en lokal verksamhetspolicy som är ett verksamhetsspecifikt komplement till regionens styrande dokument. Locums tidigare hållbarhetspolicy har därmed utgått. Verksamhetspolicyen tydliggör vår ambition samt hur vi ska integrera hållbarhet i vårt uppdrag att förvalta och utveckla vårdfastigheter och den är fastställd av Locums styrelse samt gäller för samtliga av våra medarbetare.

Locums arbete med intern kontroll

Intern kontroll är ett proaktivt arbete för att identifiera, förebygga och hantera risker som kan påverka måluppfyllelse, ekonomisk hushållning, regelefterlevnad eller kvalitet i arbetet.

Intern kontroll syftar till att identifiera, förebygga och hantera risker som kan påverka måluppfyllelse, ekonomisk hushållning, regelefterlevnad eller kvalitet i arbetet. Vårt arbete med intern kontroll är viktigt för att uppnå mål och upprätthålla förtroendet för bolagets verksamhet. Locums styrelse har det yttersta ansvaret

för den interna kontrollen och ska säkerställa att den är tillräcklig. Vd ansvarar för att upprätthålla en god intern kontroll och rapporterar löpande till styrelsen. Den interna kontrollen, utifrån Region Stockholms policy för integrerad ledning och styrning (ILS) samt regionens riktlinje för intern kontroll, är inarbetad i Locums

verksamhetsstyrning och det certifierade ledningssystemet. Årets externa revision enligt ISO 9001 och 14001 gav inga avvikelser på Locums certifierade ledningssystem. Vidare är regionrevisorernas samlade bedömning att Locums interna kontroll är tillräcklig.

Intern kontroll

Ovan: Fasad på Huddinge sjukhusområde.

Omvärldsanalys med trender, möjligheter och risker

En reviderad omvärldsanalys, med betydande trender, risker och möjligheter för Locum AB beslutades vid styrelse- samt nämndmöte i augusti 2023.

/// Vi arbetar målstyrt och på ett strukturerat sätt med hjälp av analyser, effektiv planering, kontroll och uppföljning – ständig förbättring är en del i det dagliga arbetet. ///

Ur Locums verksamhetspolicy

Locums betydande trender

- Ändrat säkerhetspolitiskt läge
- Klimatförändringar
- Värderingsförändringar
- Snabb utveckling inom teknik och digitala tjänster
- Fortsatt ökad globalisering
- Utmanande ekonomiskt läge

Risker till intern kontrollplan

Risker identifieras och riskanalys genomförs årligen för de riskfaktorer som bedöms kunna påverka möjligheterna att nå uppsatta mål och genomföra uppdrag. I årets riskgenomgång kvarstod tidigare betydande risker men riskvärderingen har sänkts för "Extraordinär händelse inträffar", "Ökat glapp mellan analog och digital kompetens", "Fastigheternas skydd mot extraordinära händelser motsvarar

inte förväntan", "Risk för felaktiga externa betalningar" samt "Risk för felaktigheter i den finansiella rapporteringen".

Till varje risk finns kontrollmoment eller begränsande åtgärder specificerade.

Regelmässiga kontrollmoment inarbetas i Locums ledningssystem och tidsbegränsade åtgärder planeras i interna aktivitetsplaner eller bedrivs som bolagsövergripande utvecklingsprojekt.

Uppföljning av att kontroller och planerade åtgärder för att minska konsekvenser av riskerna genomförs enligt plan samt säkerställs av respektive risk- och processägare. Uppföljande tillsyn samt granskning och kontroll genomförs genom stickprovskontroller och interna revisioner. Kontrollmoment och åtgärder dokumenteras och redovisas för styrelsen.

Locums betydande risker

Risk och riskbeskrivning	Konsekvens	Kontrollmoment och åtgärd
<p>Finansiell risk Ökad påverkan från klimatförändringar. Det blir vanligare med varma somrar, stora nederbörds mängder och snabba väderomslag. Åtgärder för att klimatanpassa fastigheterna medför ett ökat investeringsbehov.</p>	<p>Ökade kostnader Driftssäkra och ändamålsenliga lokaler kan ej säkerställas. Ökade kostnader för att begränsa effekterna av ett förändrat klimat.</p> <p>Extremväder Skyfall, värme och snölast ger tillfälliga störningar i driften och därmed verksamheten. Anpassning av dimensionerande förutsättningar och nya tekniska lösningar krävs.</p>	<p>Ta fram kontinuitetsplaner och risk- och sårbarhetsanalyser med åtgärdsförslag.</p>
<p>Strategisk risk Ökad sårbarhet med cyberattacker och intrång. Ökad digitalisering och uppkopplingsgrad ökar risken för angrepp på vår IT-miljö, passersystem och fastigheternas försörjningssystem. Exempelvis på grund av intrång eller skadlig kod.</p>	<p>Angrepp Angrepp kan orsaka stora och långvariga störningar avseende verksamheten som bedrivs på sjukhusen, vilket kan resultera i krav på lösensummor eller dyra återställningskostnader samt att känslig information sprids till orätta händer.</p>	<p>Locum använder bland annat brandväggar, inloggningssystem, regler och rutiner avseende informationssäkerhet och IT-säkerhet.</p>
<p>Strategisk risk Extraordinär händelse inträffar. Allvarlig störning eller risk för allvarlig störning i viktig samhällsfunktion som kräver skyndsamt insats. Exempelvis pandemi, terrorattack eller krig.</p>	<p>Pandemi Effekter från pandemin påverkar både tillgång och pris på ett antal materielgrupper som behövs i fastighetsprojekten. Kan leda till både ökade byggkostnader, längre genomförandetider och att nya obeprövade konstruktioner och material används. Ökande krav på flexibilitet för att möta framtida pandemier.</p> <p>Terror och krig Terrorattacker eller fysiska angrepp slår ut driften och orsakar därmed störningar i verksamheten. Sjukhusbyggnaderna måste anpassas med åtgärder för ökad säkerhet vilket medför ökat investeringsbehov.</p>	<p>Ta fram kontinuitetsplaner och risk- och sårbarhetsanalyser med åtgärdsförslag. Genomföra säkerhetsskyddsanalyser.</p>
<p>Operativ risk Ökat glapp mellan analog och digital kompetens. Ökad digitalisering och övertro på nya tekniska lösningar leder till minskad analog kompetens och förståelse. Vid störningar behövs kunskap både om digital teknik samt om analog teknik för snabbt åtgärdande.</p>	<p>Sårbara lösningar Ökat glapp mellan teori och praktik kan ge sårbara lösningar. Projekterade lösningar blir inte tillräckligt robusta för att även fungera vid störningar.</p> <p>Driftavbrott Kritiska eller långa driftsavbrott kan få allvariga konsekvenser för vården. Vidare är driftspersonal inte införstådd med både digital teknik och analoga lösningar som införs. Dessutom kräver manuella rutiner mer resurser.</p>	<p>Genomföra regelmässig kontinuitetsplanering avseende bland annat fastighetsautomation och fastighetsnät. Genomföra aktiviteter rörande fastighetssystem, passersystem och kontinuitetsförbättrande arbete. Implementera Raket i hela förvaltningsorganisationen för extraordinära händelser.</p>

Risk och riskbeskrivning	Konsekvens	Kontrollmoment och åtgärd
<p>Strategisk risk Fastigheternas skydd mot extraordinära händelser motsvarar inte förväntan. Riskerna i samhället ökar, större polarisering och kriminella väljer nya vägar. Fokus på robusta sjukhusbyggnader och klimat-, risk- och sårbarhetsanalys riskerar att ge sken av att vi är mer förberedda än vår ekonomi tillåter.</p>	<p>Förtroendeskada Byggnader och system är inte tillräckligt robusta och redundanta för att förhindra störningar vid extraordinära händelser. Detta kan innebära en förtroendeskada den dag verksamheten eventuellt slås ut eller påverkas negativt av kraftiga störningar.</p>	<p>Ta fram risk- och sårbarhetsanalyser med åtgärdsförslag. Genomföra robustethöjande åtgärder i samband med byggprojekt. Genomföra regelmässig kontinuitetsplanering avseende fastighetsautomation och fastighetsnät. Arbetet kommer intensifieras under 2024 genom att det finns planer för att fram ytterligare robustethöjande åtgärder i sjukhusbyggnaderna där en del av åtgärderna kommer utgå från GAP-analys mellan akut- och universitetssjukhus och krav i "Den Robusta sjukhusbyggnaden".</p>
<p>Finansiell risk Oönskade effekter från klimatanpassningar. Kraven på klimatanpassning innebär exempelvis ökad installation av kyla vilket påverkar fastigheternas energianvändning negativt. Detta medför ytterligare kostsamma och strukturella åtgärder för att minska energianvändningen. Inga medel finns avsatta för detta.</p>	<p>Ökad miljöpåverkan</p>	<p>Behov avseende klimatanpassningar och strukturella åtgärder för att minska energianvändningen redovisas i samband med investeringsplaneringen.</p>
<p>Operativ risk Risk för felaktiga externa betalningar. Exempelvis risk för felaktiga betalningar till leverantörer eller felaktiga löneutbetalningar till anställda. Obligatorisk risk för Region Stockholm 2023.</p>	<p>Ekonomisk skada Om tillräckliga kontroller och åtgärder inte vidtas kan exempelvis felaktiga betalningar förekomma. Felaktiga betalningar kan leda till ekonomisk skada och förtroendeskada.</p>	<p>Vi genomför exempelvis kontroller av fakturaverifikats korrekthet samt använder den regiongemensamma betalkontrolltjänsten som bland annat genomför granskning av betalningsmottagaren avseende F-skatt, bluffbolag, skuldrating och utgående transaktioner.</p>
<p>Finansiell risk Risk för felaktigheter i den finansiella rapporteringen. Risk för att de finansiella rapporterna inte är tillförlitliga och därför inte ger en rättvisande bild av verksamheten. Obligatorisk risk för Region Stockholm 2023.</p>	<p>Ekonomisk skada Användare av den finansiella informationen kan fatta beslut på felaktiga grunder vilket kan leda till bland annat ekonomisk skada och förtroendeskada.</p>	<p>Ekonomidirektör undertecknar avstämda balansberäkningar. Utfallet jämförs mot prognoser två gånger årligen. Vidare genomförs motpartsavstämningar i samband med budget och prognos. Avstämningsmöte genomförs med berörda innan bokslut rapporteras.</p>

Agenda 2030 och Locums hållbarhetsarbete

Vi utformar och förvaltar vårdlokaler med en god inomhusmiljö. Vi begränsar miljö- och hälsoskadliga ämnen i material och produkter som byggs in och arbetar med att minska mängden föroreningar till luft, mark och vatten. Vi har ett systematiskt arbete och följer kontinuerligt upp hur våra medarbetare upplever sin arbetsmiljö, hälsa och välbefinnande.

Locum arbetar aktivt för att främja jämställdhet och har nolltolerans mot all form av diskriminering, bland annat genom obligatoriska utbildningar och årliga lönekartläggningar. Vi har nolltolerans mot sexuella trakasserier, hot och kränkande särbehandling. För att möjliggöra rapportering av allvarliga incidenter har Locum en visseblåsarfunktion.

Locum minskar mängden utsläpp av föroreningar till vatten genom att använda Byggarubedömningen och KLARA vid val av produkter och kemikalier. När behov finns utformar vi lokalerna så att avloppsvattnet desinfekteras. Vi följer upp vattenanvändningen och säkerställer vattenförsörjningen till vårdverksamheten.

Vi arbetar med att effektivisera våra fastigheters energianvändning för att minska våra klimatutsläpp och kostnader. Vi ställer även omfattande krav för att minska energianvändningen, samtidigt som vi löpande bevakar vidareutveckling av fastighetsnära förnybar teknik för att öka andelen förnybar energi.

Vi ställer krav på anständiga arbetsvillkor och arbetar systematiskt för att främja en god och säker arbetsmiljö för medarbetare och leverantörer. Vi är medlemmar i Håll Nollan, ett samverkansinitiativ för noll olyckor i byggbranschen. Vi genomför löpande byggsplatskontroller, ställer krav på efterlevnad av och följer upp Sveriges regioners gemensamma uppförandekod för leverantörer.

Vår utgångspunkt är att alla människor ska kunna vistas, förflytta sig och ha tillgång till de vårdfastigheter med tillhörande utemiljöer som Locum förvaltar. För att uppnå detta har vi ett tätt samarbete mellan olika discipliner som bidrar till kunskapsutbyte och ständiga förbättringar i de riktlinjer och typrum som tagits fram.

Hållbarhet ska genomsyra hela Locums verksamhet och vara en integrerad del av det dagliga arbetet. Förutom lagkrav och andra krav styrs vi av policyer, riktlinjer, strategier samt mål och indikatorer från Region Stockholm. Utöver detta bygger vårt hållbarhetsarbete bland annat på Agenda 2030, Parisavtalet och bolagets hållbarhetspåverkan. Vi har analyserat och identifierat totalt 12 Globala mål där vårt ansvar och vår möjlighet att göra skillnad är störst utifrån vår verksamhet.

Vi skapar tillgängliga, säkra och trygga vårdmiljöer där hållbarhetsfrågor är en integrerad del i arbetet. Både inom- och utomhusmiljön utformas för att möta dagens behov samtidigt som anpassningar görs för att förbättra och stärka motståndskraften mot ett förändrat klimat.

Vi beaktar och arbetar med ekosystemtjänster i det långsiktiga förvaltningsarbetet och i samband med investeringar. Bland annat utformar vi utemiljöer med hänsyn till dagvattenhantering, artrikedom och biologisk mångfald. Vidare bidrar resurseffektiv materialhantering till att minska den indirekta påverkan på biologisk mångfald.

För en mer resurseffektiv materialanvändning och minskat avfall inventerar vi och återanvänder produkter genom vår app Locum Market. Standardiserade utformningar för olika vårdutrymmen bidrar till genomtänkta och långsiktigt hållbara lösningar. I upphandlingar ställer vi omfattande hållbarhetskrav i enlighet med nationella och regionala prioriteringar.

Locums arbete präglas av hög affärsmässig etik och vi arbetar för att förebygga alla former av oegentligheter och korruption, inklusive givande och tagande av muta. Vår arbetskultur och värdegrund bidrar till ett lyhört och inkluderande klimat vilket möjliggör ett representativt beslutsfattande.

Vi arbetar med risk- och sårbarhetsanalyser för att identifiera och begränsa risken för konsekvenser av ett förändrat klimat. Minskad energianvändning och klimatpåverkan i byggprojekt är viktiga delar i arbetet och vi arbetar för att kartlägga våra utsläpp i hela värdekedjan.

Vi deltar i en mängd samarbeten med både offentliga och privata aktörer såsom PTS, BELOK och samverkansrådet för fysisk tillgänglighet. På så sätt kan vi erfarenhetsåterföra och tillsammans bidra till en hållbar utveckling.

Illustrationer: Globala målen.

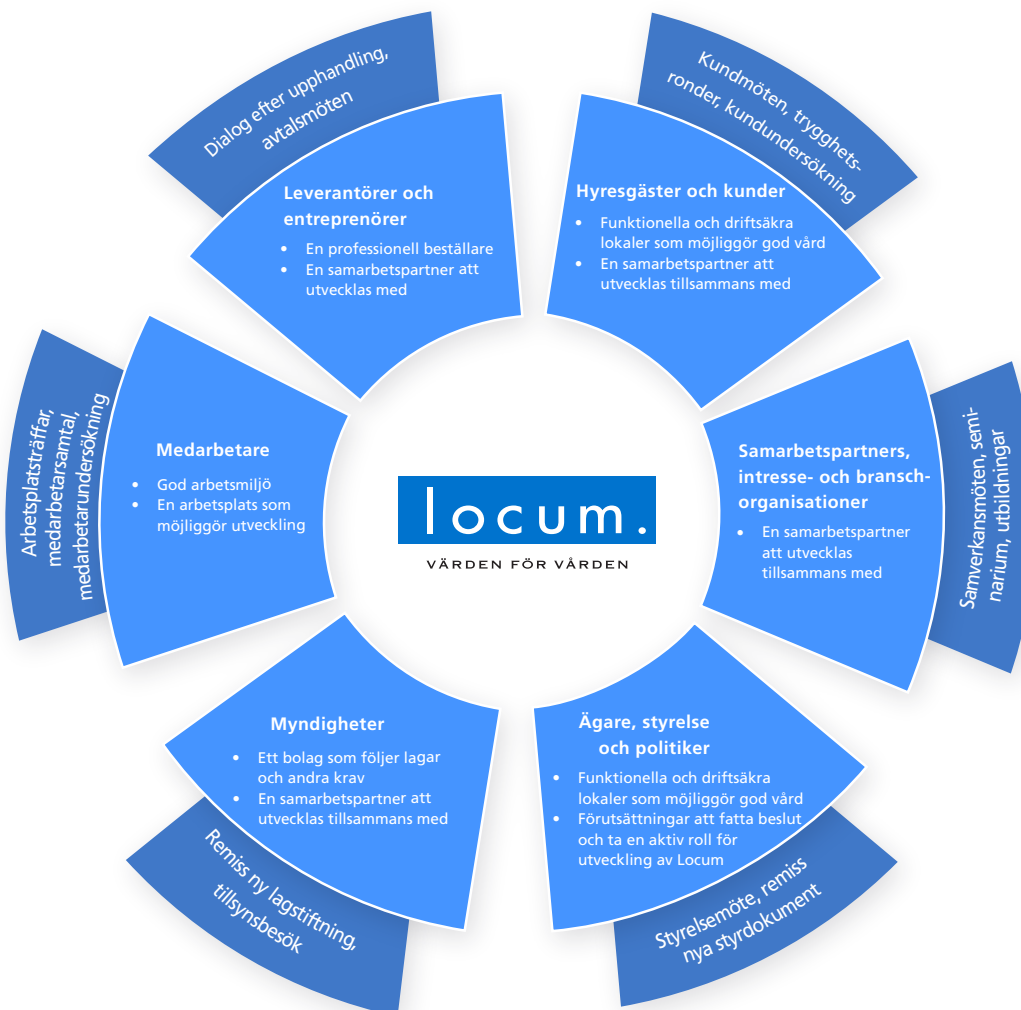
Intressent- och väsentlighetsanalys

En viktig del i hållbarhetsarbetet är våra intressenter och de som tidigare identifierats som mest centrala för Locums verksamhet kvarstår för året. Under 2023 har de viktigaste frågorna till stor del handlat om det ändrade säkerhetspolitiska läget, ökad påverkan från klimatförändringar samt snabb utveckling inom teknik och digitala tjänster. Figuren nedan redogör för Locums viktigaste intressentgrupper, prioriterade frågor samt dialogtytor. Under nästa år planerar vi att göra en översyn av våra intressenter utifrån att det kontinuerligt sker förändringar i vår omvärld. Locums prioriterade hållbarhetsfrågor finns

identifierade i ett hållbarhetsaspektsregister. Under 2023 gjordes en översyn av detta för att ta hänsyn till bolagets egen utveckling samt förändringar i vår omvärld. Områden som är en del av vårt grunduppdrag har värderats högt både av intressenter och påverkan på hållbar utveckling, likaså frågor som visar på ett utvecklingsbehov. Utvecklingsbehov finns inom områdena klimatpåverkan, säkra, trygga och klimatanpassade lokaler, läkande utemiljöer och biologisk mångfald samt hållbara leverantörskedjor.

Alla områden i analysen är av vikt för Locum, men utifrån vår verksamhet har vi olika rådighet över frågorna. Exempel på detta är verksamhetsenergin, som hyresgästerna har störst ansvar för. För att förenkla administration och öka kommunikerbarhet delades hållbarhetsaspekterna in i tre övergripande fokusområden: Hållbar planet, Resilienta vårdfastigheter och Inkluderande arbetsätt.

Locums viktigaste intressentgrupper, prioriterade frågor och dialogtytor

Hållbar planet

Resurseffektiv energi

Fastighetsenergi
Verksamhetsenergi

Cirkulära flöden

Material och produkter i byggprojekt
Avfall från byggprojekt

Resilienta vårdfastigheter

Hållbara lokaler och utemiljöer

Inomhusmiljö
Läkande utemiljöer och biologisk mångfald

Trygga och säkra lokaler

Krisberedskap
Informationssäkerhet
Klimatanpassning

Tillgänglig vårdmiljö

Fysisk tillgänglighet

Inkluderande arbetsätt

Lika möjlighet för alla

Jämlikhet, jämställdhet och mångfald

Hållbart arbetsklimat

Arbetsmiljö i byggprojekt
Arbetsmiljö i fastighetsförvaltning
Medarbetares hälsa

God affärsetik

Motverkande av korruption
Hållbara leverentörskedjor

Hållbar planet

En del i att sträva mot en hållbar utveckling, som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov, är att se till att utsläpp av växthusgaser och miljöskadliga ämnen minskar. Locum arbetar systematiskt med att identifiera, prioritera och löpande genomföra åtgärder för att minska sin negativa påverkan och bidra till en mer hållbar planet.

Ovan: Jordan, Pixabay.

Ovan: Blad med droppar, Pixabay.

Klimatpåverkan

Vårt övergripande mål är att uppnå nettonollutsläpp, med den långsiktiga strategin att i första hand minska faktiska utsläpp. På så sätt bidrar vi till Region Stockholms målsättning om att nå nettonollutsläpp 2035. Utifrån vår verksamhet utgörs de mest betydande utsläppen från förvaltning och byggande av fastigheter. För att nå målet samt bidra till Sveriges och regionens minskade klimatutsläpp prioriterar vi att:

- Minimera energibehovet samt effektivisera användningen och återvinna använd energi.
- Tillföra och välja förnybar energi när så är möjligt.
- Optimera materialanvändningen och använda material med minsta möjliga påverkan på miljö, hälsa och klimat.
- Förebygga uppkomsten av avfall för att sedan återanvända och materialåtervinna.
- Fasa ut köldmedier med hög global uppvärmningspotential och minimera dess läckage.

- Kravställa förnybara bränslen för transporter av material och avfall.
- Möjliggöra laddplatser för cykelladdning och eldrivna fordon.
- Välja digitala möten och tåg framför flyg samt subventionera medarbetarnas resande med kollektivtrafik.

Region Stockholm har redovisat sin klimatpåverkan under många år och Locum är en del i den redovisningen. För att få en mer heltäckande bild av bolagets klimatpåverkan har vi ett pågående utvecklingsarbete där nya områden succesivt vävs in i redovisningen. Kartläggningen av Locums klimatpåverkan är en del i att identifiera väsentliga områden för minskning av klimatpåverkande utsläpp. I år redovisar Locum exempelvis för första gången klimatpåverkan från byggprojekt vilket är en förutsättning för att kunna sätta långsiktiga klimatreducerande mål för området.

Energianvändning i byggnader utgör en viktig del av de samlade klimatutsläppen.

Från 2023 redovisar Locum köpt energi och nytt basår är 2019 i linje med regionens klimtredovisning. Locums klimtredovisning inkluderar Scope 1 och 2 samt delar av Scope 3 enligt det internationella ramverket Green House Gas Protocol (GHG) vilken avser klimatpåverkan i hela värdekedjan och inbegriper både Region Stockholms påverkan som fastighetsägare av regionens vårdfastigheter samt Locums påverkan som bolag. I årets resultat har ytterligare kategorier i framförallt Scope 3 inkluderats, exempelvis byggprojekt. Nybyggnationer löper över flera år, men utsläppet redovisas de år byggprojektet avslutas. Det är värt att notera att 2019 års resultat avviker från övriga år eftersom flera omfattade byggprojekt avslutades.

Även om den långsiktiga strategin är att i första hand minska faktiska utsläpp, kan kompensationsåtgärder komma att användas för att uppnå nettonollutsläpp.

Resurseffektiv energi

Ett prioriterat område för Locum är att fastighetsbeståndets energianvändning ska vara resurseffektiv för att bidra till minskad klimatpåverkan och stark ekonomi. Avseende driften av fastigheterna, utgör energianvändningen den primära klimatpåverkan, vilket gör det till en av Locums viktigaste hållbarhetsfrågor. Utsläpp som är relaterade till energianvändningen i byggnader utgör en del av regionens samlade klimatpåverkan. Locums målsättning för

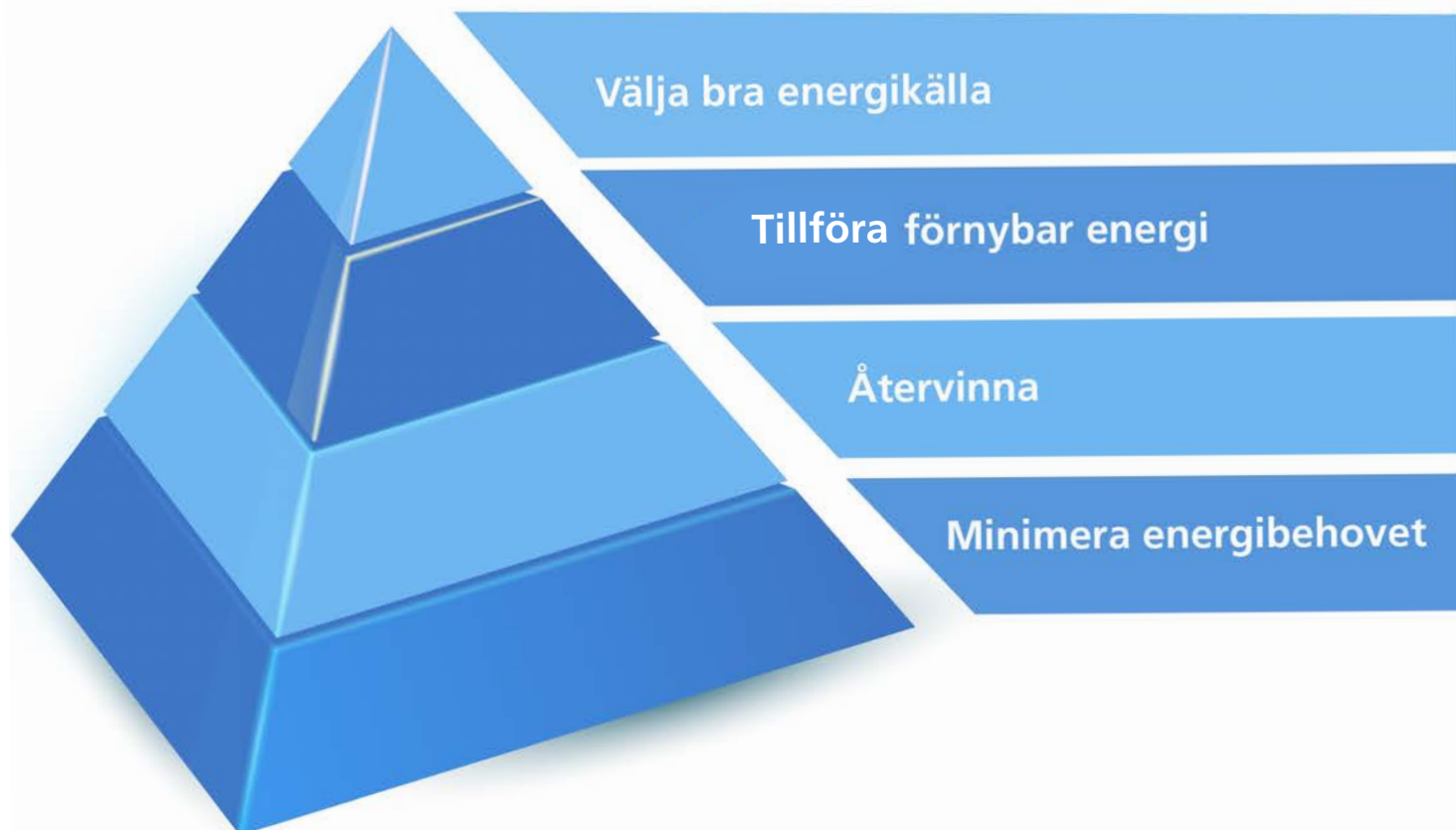
2023 var att minska energianvändningen med 3 % jämfört med 2019. Vi nådde det uppsatta energimålet och resultatet visar att energianvändningen minskat med 5 %.

Systematiskt energiarbete

Energipyramiden visar vår grundläggande arbetsmetodik i energiarbetet för att minimera klimatpåverkan. Basen och det första steget är alltid att minska energibehovet och effektivisera energianvändningen.

Återvinna innebär att ta vara på energin så effektivt som möjligt innan den lämnar byggnaden. Därefter är målet att tillföra förnybar energi. Idag finns solfångare och solceller installerade på delar av sjukvårdsfastigheterna.

För den energi som återstår utvärderar vi olika alternativ som jämförs med varandra för att välja alternativet med lägst klimatpåverkan.

Ovan: Inspektion av bygget på Danderyds sjukhus.

Ovan: Teknikrytyme Södertälje sjukhus.

Locum bedriver ett systematiskt energiarbete och upprättar årligen objektspecifika energiplaner utifrån den övergripande målnivån. Energiplanen beskriver fastighetens energimål, historiska utfall, prognos och åtgärder för att nå målet. Fastigheterna har specifika energimål och åtgärder då fastighetsbeståndet och verksamheten i fastigheterna inte är homogen. Mål för respektive fastighetsobjekt följs löpande upp en gång per månad i Locums förvaltningsrapport. Energiplanerna för respektive fastighetsobjekt revideras årsvis. Flertalet händelser under året har bidragit till en minskning av energianvändningen, exempelvis har flera driftentreprenörer bedrivit ett framgångsrikt energioptimeringsarbete.

Andra anledningar till energiminskningen är att värmeåtervinning av kondensovärme från egna kylmaskiner har förbättrats vid flertalet sjukhus.

Fler exempel på åtgärder som genomförts under 2023 som har bidragit till minskad energianvändning är:

- Utbyte av ett antal ventilationsaggregat, undercentraler och pumpar.
- Tätning av ångledning och isolering av rör.
- Aveckling av ljuddämpare i ventilationsaggregat.
- Byte till mer energieffektiva fönster på flera sjukhus, vilket förutom minskad energianvändning ger förbättrad komfort för hyresgästerna eftersom kallras minskar.

- Utbyte av remdrivna fläktar till direktdrivna EC-fläktar.
- Installation av spjäll för zonstyrning av ventilation.
- Intrimning av värmeåtervinning av kondensovärme från kylmaskiner.
- Löpande belysningsbyte till LED-belysning.
- Byte till effektivare spillvärmväxlare.

Köldmedia

Köldmedier med hög uppvärmningspotential har löpande fasats ut vilket har resulterat i att klimatpåverkan minskat de senaste åren. Utsläppsnivåerna för 2023 är i paritet med 2022.

Ovan: Bilder från Locums energikampanj.

Verksamhetsenergi

En betydande utmaning i arbetet med att minska energianvändningen ligger i att sjukvården blir alltmer teknikintensiv och verksamhetsenergin utgör därmed en allt större andel av den totala energianvändningen i sjukvårdsfastigheterna. Detta syns tydligt i de nya byggnaderna som tagits i drift, där verksamhetsenergin står för mer än hälften av byggnadernas energianvändning. Både fastighets- och verksamhetsenergi ingår i målsättning och utfall för bolagets

energianvändning. Av naturliga skäl har vi dock störst, och även direkt, rådighet över att påverka fastighetsenergin. Locum jobbar med att effektivisera användningen av verksamhetsenergin ur flera olika perspektiv såsom informationsspridning, tillhandahållande av verktyg, samverkan, tydliggörande av verksamhetsenergens inverkan och rena tekniska åtgärder. Kampanjen "Energismart på jobbet" som vi startade hösten 2022 har fortsatt under året. Huvudbudskapet är att alla behöver hjälpa till att minska

energianvändningen och att alla kan göra skillnad i vardagen, även på jobbet. Under året har vi lyft fram goda exempel från vården på hur man kan jobba med verksamhetsenergin i artiklar och filmer. I år breddade vi också konceptet på det återkommande kundeventet "Energi- och ljusbyttardagar" där vi byter till LED i hyresgästernas adventsljusstakar. På eventet lyfte vi energikampanjen i stort i mötet med våra hyresgäster.

/// Kan vi på akuten sätta våra
apparater i standby-läge, så kan ni! ///

Stefan Kejonen, Vårdenhetschef Akutmottagningen, Danderyds sjukhus

Cirkulära flöden

En byggnad kräver stora mängder material och genom att beakta hela livscykeln – från byggmaterialens råvaruutvinning, under nybyggnation, förvaltning och ombyggnation till rivnings- och avfallsfasen, ges förutsättningar för en effektiv resursanvändning. Både bygg- och det långsiktiga förvaltningsperspektivet tas hänsyn till när Locum gör ändringar i fastigheterna. Detta främjar hållbar materialanvändning, begränsar

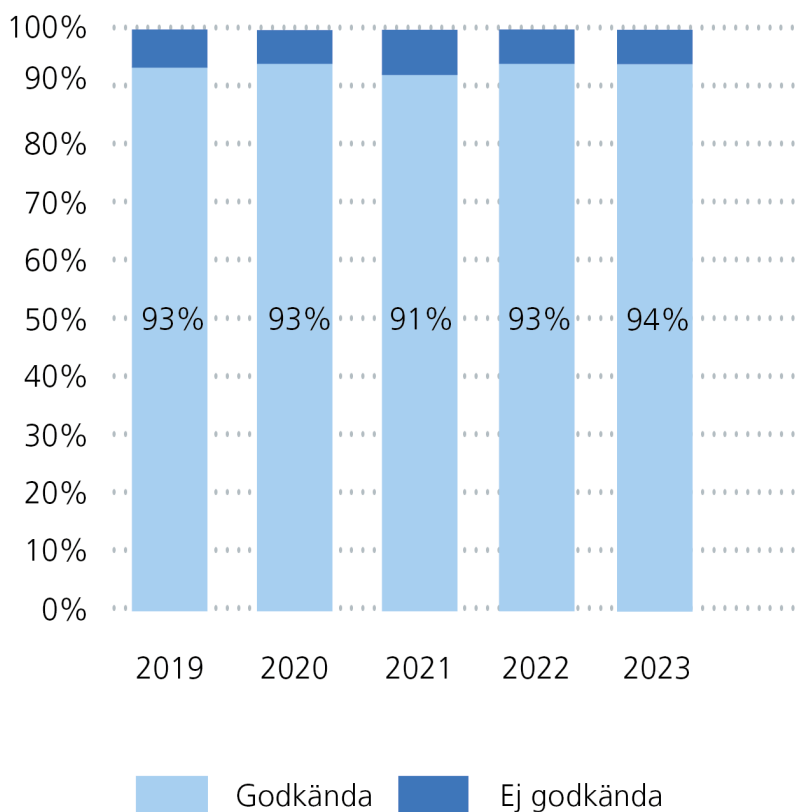
uppkomsten av avfall och således även klimatpåverkan. Samverkan samt att beakta den totala mängden krav som ställs på en vårdfastighet är framgångsfaktorer för att sträva mot cirkulära flöden.

Material och produkter

Val av material och produkter påverkar miljö, klimat och hälsa. Locum ställer därför höga krav på vilka material och produkter som får byggas in i fastigheterna med avsikten att skapa en god inomhus-

miljö samt begränsa miljö- och klimatpåverkan. Aktiva produktval möjliggör en framtida återvinning och återanvändning då vi vet vad som finns inbyggt i byggnaderna. För att minska risken för att produkterna innehåller miljö- eller hälsoskadliga ämnen samt minimera klimatpåverkan används Byggsvarubedömningen (BVB). BVBs bedömningskriterier ligger i framkant inom branschen och beaktar även kommande lagkrav samt utfasning av kemikalier.

Andel godkända produkter i BVB

För att minska byggprojektens miljö- och klimatpåverkan arbetar vi systematiskt med kravställning, åtgärder och uppföljning i avtal, styrdokument och genom projektspecifika miljöprogram. Locum deltar även i arbetet inom Program för teknisk standard (PTS), ett nationellt nätverk där regioner samverkar kring standarder för vårdbyggnader. Genom att tillsammans ta fram typrum för olika vårdutrymmen får vi genomtänkta och långsiktigt hållbara lösningar.

Material utgör en betydande del av klimatpåverkan vid byggprojekt och därmed har vi under de senaste åren lagt ett ökat fokus på området. För att branschen ska kunna göra medvetna klimatreducerande val behöver tillgången till information om

byggprodukters utsläpp under deras livscykel öka. Därmed introducerade Locum ett mål 2022 om att minst 10 % av de material och produkter som byggs in ska ha miljövarudeklarationer (EPD) som underlag, i vilka det finns information om klimatprestanda. Utfallet för 2023 blev 8 % (8 %) miljövarudeklarationer. Att Locum inte har nått målet bedöms till stor del bero på att det krävs ytterligare informationsutbyte och inläringstid, samtidigt som tillgången till miljövarudeklarationer inom branschen fortsatt är förhållandevis låg. Utöver detta mål görs klimatberäkningar i de allra största byggprojekten för att identifiera och genomföra ytterligare klimatreducerande åtgärder. Ett utvecklingsarbete har även bedrivits under året för att ta fram ett

verktyg som tydliggör klimatpåverkan från ombyggnationsprojekt. Information om klimatpåverkan från denna typ av projekt är generellt begränsad då branschens fokus främst har varit nybyggnationers klimatpåverkan. De beräkningar som under 2023 färdigställts kommer vara en viktig pusselbit i kommande klimatstrategi för att minska utsläppen. För ytterligare detaljer se avsnittet "Klimatpåverkan".

Vi ställer även krav rörande kemikalier i driftentreprenader där arbetet med att fasa ut farliga kemikalier fortgår löpande. Kemikalier registreras och bedöms i ett kemikaliesystem, vilket följer de kriterier som anges i Region Stockholms utfasningslistor för varor och kemiska produkter.

Ovan: Byggarbetsplats på Danderyds sjukhus.

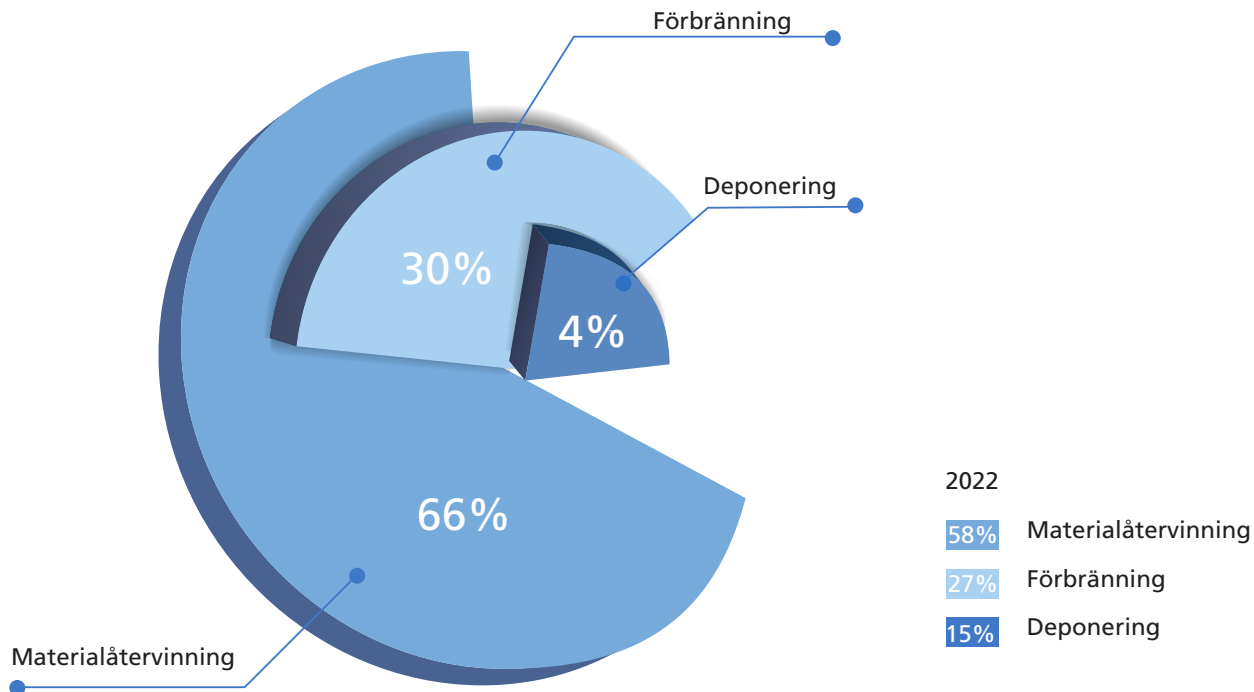
Avfall

Våra huvudsakliga avfallsflöden utgörs av avfall i samband med byggprojekt, fastighetsdrift samt från verksamheterna som bedriver vård. Locums målsättning för 2023 var att materialåtervinna minst 50 % av det

uppkomna byggavfallet, vilket nåddes då materialåtervinningsgraden blev 66 %. Att fokusera på materialåtervinningsgrad innebär att vi kan arbeta med frågor högre upp i avfallshierarkin och succesivt förbättra

resultatet. Med anledning av att målet nåtts under längre tid har nivån höjts till 55 % för 2024.

Fördelning byggavfall per behandlingsmetod

För att minska uppkomsten av avfall och öka materialåtervinningsgraden i byggprojekten har dialog förts med entreprenörer och konsulter. Vidare bidrar vårt arbete med BIM-modellering och standardiserade typrum till att begränsa mängden avfall som uppkommer. Under året har tertialsvisa uppföljningar skett och avfallsunderlag har granskats vilket också är ett sätt att fokusera på cirkulära flöden.

Vi prioriterar även återbruk när det är möjligt. För detta ändamål används vår interna app Locum Market, där bolaget ges möjlighet att dela överblivet material och

utrustning mellan sjukhusen. Exempel på material som har sorterats ut för återbruk under året är undertakplattor, fasadskivor, belysningsarmaturer, badrumsinredning, vådrumspaneler och innerdörrar. Under hösten flyttades även åtta operationsmoduler från Södersjukhuset till Löwenströmska sjukhuset. Vi har under året fortsatt arbetet med den juridiska vägledningen för återbruk tillsammans med regionen.

Utöver byggavfallet optimerar Locum löpande verksamheternas avfallshantering tillsammans med driftentreprenören och verksamheterna genom att ta fram hållbara lösningar och

främja en resurseffektiv återvinning. Vår roll som förvaltare är att möjliggöra och förenkla källsortering genom att tillhandahålla avfallsutrustning, sorteringsinstruktioner och förbättringsåtgärder för avfallshanteringen. Under 2023 har insamling av matavfall från personalkök implementerats på alla våra sjukhus. Vissa svårigheter att få till det logistiskt på de större sjukhusen har gjort att en del arbete återstår.

Under 2024 ska insamling av textilier för återvinning införas på sjukhusen enligt lagkrav.

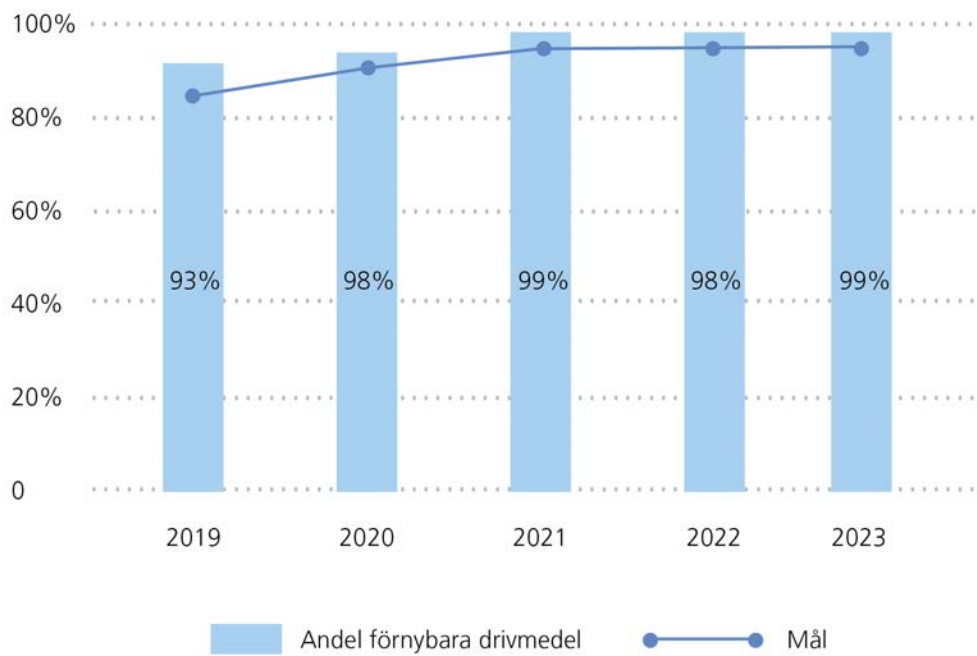

Ovan: Avfallsrum, Södersjukhuset

Avfallstrappa

Andel förnybara drivmedel i transporter

Effektiva transporter och resor

Transportsektorn utgör en betydande del av de nationella utsläppen varför Locum arbetar med att effektivisera och ställa krav inom området. Vidare bidrar vi på olika sätt till hyresgästernas minskade klimatpåverkan från tjänste- och pendlingsresor. Vi ställer krav om förnybara drivmedel i våra avtal för transporter och arbetsmaskiner. Under 2023 användes 99 % förnybara

drivmedel avseende transporter av byggavfall på Huddinge sjukhusområde samt transport av hyresgästernas verksamhetsavfall på samtliga sjukhus. Det innebär att kravet om 95 % överträffades. Under 2023 har vi satt fokus på att öka antal laddplatser för besökare och hyresgästernas elbilar. Målet är att det ska finnas cirka 400 laddplatser år 2024. Idag har vi totalt 254 platser.

Även laddningsinfrastruktur för elcyklar har installerats löpande under året och arbetet fortsätter under 2024. Under 2023 anordnade Locum återcykeldagar för hyresgästerna och cirka 1 420 cyklar servades (cirka 1 300), vilket i kombination med vårt kontinuerliga förbättringsarbete avseende cykelparkeringar bidrar till att förenkla hyresgästernas cykelresor.

Ovan: Elladdningsstolpe Danderyds sjukhus.

1420

cyklar servade

Ovan: Jenny Dahlander, Medicinsk sekreterare på Nacka sjukhus som fått sin cykel servad.

Vänster: Huddinge Postoperativa enheten.

Resilienta vårdfastigheter

Regionens sjukhus räknas som samhällsviktig verksamhet och är en del av totalförsvaret varför det inte enbart handlar om hur vården ska bedrivas utan också om fastigheternas robusthet.

Resilienta vårdfastigheter innebär för Locum att oavsett om vi drabbas av yttre störningar är målsättningen att alla tekniska system ska fungera dygnet runt. Alla patienter, besökare och personal ska uppleva att vårdfastigheterna och deras omgivande utemiljöer skapar förutsättningar för en god arbetsmiljö, är tillgängliga, trygga och hälsofrämjande. Det ska finnas en inneboende förmåga att stå emot successiva och plötsliga förändringar, en återhämtningsförmåga efter plötslig förändring, samt att kunna utvecklas och vara fortsatt relevant över tid.

Hållbara lokaler och utemiljöer

Sjukvårdsfastigheterna ska kunna nyttjas av både personal, patienter och besökare vilket ställer höga krav på lokalernas utformning. Upplevd trygghet, delaktighet och känsla av kontroll kan i likhet med gröna utemiljöer bidra till läkande.

Inomhusmiljö

Locum förvaltar vitt skilda inomhusmiljöer, allt från vårdlokaler och högteknologiska utrymmen med högsta krav på vårdhygien till parkeringshus och administrationsytor.

Alla lokaler skall planeras och förvaltas för respektive funktion i syfte att erbjuda den bästa inomhusmiljön. Lokalerna utformas utifrån vägledande arkitektur, med fokus på trygga rörelseytor, flexibilitet, sunda material som är hållbara över en lång förvaltningsperiod, ergonomi, tillgänglighet och dagsljus. Ett prioriterat område är erfarenhetsåterföring kring läkande vårdmiljöer då det kan bidra till att förkorta vårdtider, förbättra patientsäkerheten, minska smittspridning och öka välbefinnande hos patienter, anhöriga och personal.

Vår hörsel är ursprungligen anpassad för utomhusmiljö, medan vårdssituationen uteslutande sker inomhus. Under bullrande och stökiga situationer är det svårt för vårdpersonal att åstadkomma en läkande miljö och genomföra ett bra arbete. En långsiktig hållbar arbetsmiljö är summan av fastighetens utformning inklusive dess teknik, tillsammans med vad vårdverksamheterna fyller den med. Locum har genom sitt deltagande i det nationella nätverket för PTS och vårdbyggnader en fortlöpande förbättringsprocess. Den gemensamma erfarenheten ligger till grund för vår planering av förvaltning och förändringar, när vi renoverar och bygger energismart med inomhusmiljön i fokus. Vi arbetar med tydliga målbilder vid upphandlingar och kan därmed förankra värderingar på ett tidigt stadiet med respektive part. Locum har ständig omvärldsbevakning för att erhålla bästa planeringsunderlag och uppdaterar sig bland annat fortlöpande med forskningsbaserad evidens från högskolor exempelvis Chalmers tekniska högskola. Locum deltar som remissorgan till bland annat Boverket, är representerat i Byggherrarnas Miljö, Teknik och Kvalitet (MTK) utskott och deltar som enda fastighetsägare i forumet för Sveriges Fuktkonsulter Bygga-F. Under 2023 har vi utvecklat ett nytt gränssnitt som visualiserar inomhusklimatet i prioriterade lokaler på Danderyds sjukhus i syfte att spara energi. Mätvärdena ger en förståelse av det aktuella läget för temperatur och luftfuktighet och kan möjliggöra ett högre nyttjande av lokaler inom operation och sterilverksamhet. Vi har även implementerat ett pilotprojekt på Löwenströmska sjukhuset för analys av fastighetsdata i syfte att kunna agera mer proaktivt avseende underhåll, vilket bland annat bör minska antalet transporter.

Fastighetsföreningar

Locum förvaltar till stora delar ett äldre fastighetsbestånd som generellt innehåller mer byggnadsföreningar än nyare byggnader. Förutom att ta bort föreningar som identifieras vid byggåtgärder, har Locum kartlagt ett flertal prioriterade byggnadsföreningar som sanerats i förtid.

I innerstadsmiljö är marken ofta förorenad. Därmed pågår ett antal projekt där vi kartlägger mark som är eller kan vara förorenad av PFAS.

Medicinska gaser

Locum förvaltar medicinska gasanläggningar i regionens fastigheter. De medicinska gaserna på sjukhus och vårdinrättningar utgör en viktig del av sjukhusens läkemedelshantering. Varje teknikdisciplin inom sjukvården omfattas av lagar och regelverk där arbete med medicinska gaser kräver särskild försiktighet eftersom systemen ofta betjänar livsuppehållande behandlingar. Vidare stödjer vi vården i deras arbete med att uppfylla lagkrav på egentillverkade medicintekniska produkter.

Gröna investeringar

Taxonomi är ett verktyg för att klassificera hur väl ekonomiska investeringar är miljömässigt hållbara. I dagsläget berörs Locum främst av taxonomikraven i regionens senaste ramverk för gröna obligationer och den nya Miljöbyggnadsmanualen 4.0. Hållbara byggprojekt kan erhålla lån i form av gröna obligationer genom att regionen lånar pengar via banker som hjälper till att hitta investerare. I gengäld redovisar Region Stockholm projektens hållbarhetsresultat i en årlig rapport. Inom fem av regionens vårdfastigheter återfinns

// En långsiktig hållbar arbetsmiljö är summan av fastighetens utformning inklusive dess teknik, tillsammans med vad vårdverksamheterna fyller den med. //

omfattande vårdinvesteringar som finansierats av gröna obligationer. Under 2024 kommer vi fortsätta arbetet med den påbörjade GAP-analysen mellan Locums processer och verifikat jämfört med de nya ramverkskraven där de senare bedöms som utmanande att uppnå. Locum certifierar och verifierar större ny- och ombyggnadsprojekt enligt Miljöbyggnad. Miljöbyggnadskraven som ställs är höga. Detta kräver samverkan mellan alla discipliner genom hela projektets gång för att identifiera tekniska lösningar som fungerar i den typ av komplexa byggnad som en vårdfastighet är. I dagsläget förvaltar vi tio Miljöbyggnadsprojekt. Dessutom finns Nya Karolinska Solna som också är certifierat enligt Miljöbyggnad Guld liksom LEED Gold, men som förvaltas av Swedish Hospital Partners AB. Under året certifierades den nya vårdbyggnaden som uppförts på Danderyds sjukhusområde preliminärt och en av våra vårdbyggnader på S:t Görans sjukhus samt den nya akutvårdsbyggnaden på Danderyds sjukhus verifierades. Under kommande år kommer uppföljningar av de återstående preliminärt certifierade byggnaderna att genomföras för att även verifiera dessa. Vi ska under 2024 slutföra arbetet med att utvärdera hur den nya Miljöbyggnadsmanualen 4.0 kan appliceras på vårdbyggnader.

Ovan: Innergård på Danderyds sjukhus.

Läkande utemiljöer och biologisk mångfald

I dialog med vårdverksamheterna och representanter från det omgivande samhället arbetar Locum för att skapa hälsofrämjande, läkande och tillgängliga utomhusmiljöer på förvaltningsobjekten. Fastighetsutvecklings- och detaljplaner är viktiga delar i arbetet med att förvalta långsiktigt hållbara vårdfastigheter som ser till samspelet mellan både mark, grönstruktur, byggnader, teknisk infrastruktur och de som ska vistas på våra områden.

I dessa underlag hanteras ekosystemtjänster, med syftet att bevara och samverka med de viktigaste naturvärdena samtidigt som de sammanhängande gröna kopplingarna förstärks. Genom att planera för samspelet med naturen kan exempelvis ett behagligare klimat främjas då träd och buskar erbjuder skugga och renare luft. I samband med våra investeringar genomför vi åtgärder för att främja en läkande utomhusmiljö där ekosystemtjänster integreras. Bland annat utformar vi utemiljön med hänsyn till

dagvattenhantering, artrikedom och biologisk mångfald samt att det finns tillgång till platser för kontemplation och samtal i syfte att främja mentalt välbefinnande. Under året har vi exempelvis påbörjat planeringen av ett omfattande utemiljöprojekt på S:t Görans sjukhusområde och invigt ett nytt utegym på Södersjukhuset. Vi har även påbörjat ett pilotprojekt där vi har tagit fram en Grönytefaktor (GYF) och kartlagt olika typer av ekosystemtjänster på platsen. Resultat av pilotprojektet kommer att utvärderas och därefter planeras för utveckling av mål, krav och processer.

Ovan: Trygghetsrondering på S:t Görans sjukhus.

Trygga och säkra lokaler

Sjukhus är samhällsviktig verksamhet och deras driftsäkerhet och funktion är essentiell vid kriser och störningar i samhället såväl som för att regionen ska kunna fullgöra sina uppgifter inom det civila försvaret. Det försämrade säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområden och övriga världen medför att regionen och Locum behöver arbeta intensivt med att skapa trygga, säkra och robusta fastigheter. Regionens sjukhus måste fungera även vid störningar, olyckor, kriser, terrorism och krig. Dessutom behöver det finnas personal på plats för att sköta sjukhusens drift, vilket medfört att Locum ser över kontinuitetsplaner, avtal med leverantörer och krigsplacerar all personal.

Krisberedskap, informationssäkerhet och systematiskt säkerhetsarbete

Locum har ett brett ansvar inom säkerhetsområdet bestående av flygsäkerhet vid regionens ambulanshelikopterflygplatser, bevakning kring delar av sjukhusen, skalskydd, brandskydd, krisberedskap och kontinuitetsplanering, insatser inom ramen för civil beredskap samt ett omfattande säkerhetsskydds- och informationssäkerhetsarbete.

För att klara de spridda kraven har vi en bredd av olika kompetenser inom säkerhet vilka stödjer vårt systematiska säkerhetsarbete enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) vägledning "Systematiskt arbete med skydd av samhällsviktig verksamhet". Locum arbetar aktivt med hur skalskyddet ska utformas för att ge ett ändamålsenligt skydd och bidra till trygghet för patienter, besökare och vårdpersonal. Då Locum förvaltar samhällsviktiga fastigheter med särskilda krav på informationssäkerhet och säkerhetsskydd bedrivs ett systematiskt arbete inom de områdena. Locum har flera specialister inom brandsäkerhet, som arbetar med förvaltnings- och projektorganisationerna för att säkerställa tillfredsställande brandskydd, som fungerar över tid, inom våra sjukhus. Locum ansvarar även för förvaltning och samordning av regionens Rakel. Det finns riktlinjer och vägledningar, såväl som vissa målgruppsanpassade utbildningar, inom samtliga ovan beskrivna områden. Det finns en väl utarbetad plan och organisation för krishantering om något inträffar. Vid övning och hantering av inträffade incidenter har Locum uppvisat en god förmåga att hantera dessa.

Under 2023 har vi stöttat regionen i arbetet med krigsorganisation och krigsplacering inom övriga förvaltningar och bolag inom Region Stockholm. Inom samma uppdrag har vi även bidragit med kompetens och vägledning avseende bland annat säkerhetsskydd, krishantering och brandskydd.

Trygghetsronder

Locum genomför årligen regelbundna trygghetsronder, vilka syftar till att identifiera områden inom eller utanför fastigheterna där patienter, anställda och besökare med flera upplever otrygghet. Trygghetsronder görs med "Gåtursmetoden" som grund. Denna metod utgör en bas för god dialog mellan förvaltare, patienter och personal. Dialogen stärker samarbeten och bidrar till erfarenhetsåterföring på olika plan. Gåturen kan även ge barn och unga möjlighet att bli delaktiga i frågor som rör dem. Utifrån trygghetsronden skapas en aktivitetslista som konkretiseras i åtgärder på kortare och längre sikt, vilka beaktas i underhålls- och investeringsplaner för respektive fastighetsområde. Under året har vi fortsatt fokusera på att integrera barn och ungas perspektiv vid trygghetsrondering på S:t Görans sjukhus.

Klimatanpassning

Ett förändrat klimat innebär nya utmaningar, hänsynstagande och en förändrad riskbild för Locum och regionen. Det handlar om extremväder som exempelvis värmeböljor och skyfall, men också förändringar i den miljön som tekniska system verkar i och ändrade förutsättningar i leveranssäkerheten av kritiska beroenden. Locum genomför risk- och sårbarhetsanalyser kontinuerligt, där cirka hälften av de identifierade riskerna kan härledas till ett förändrat klimat.

Exempel på klimatrisker:

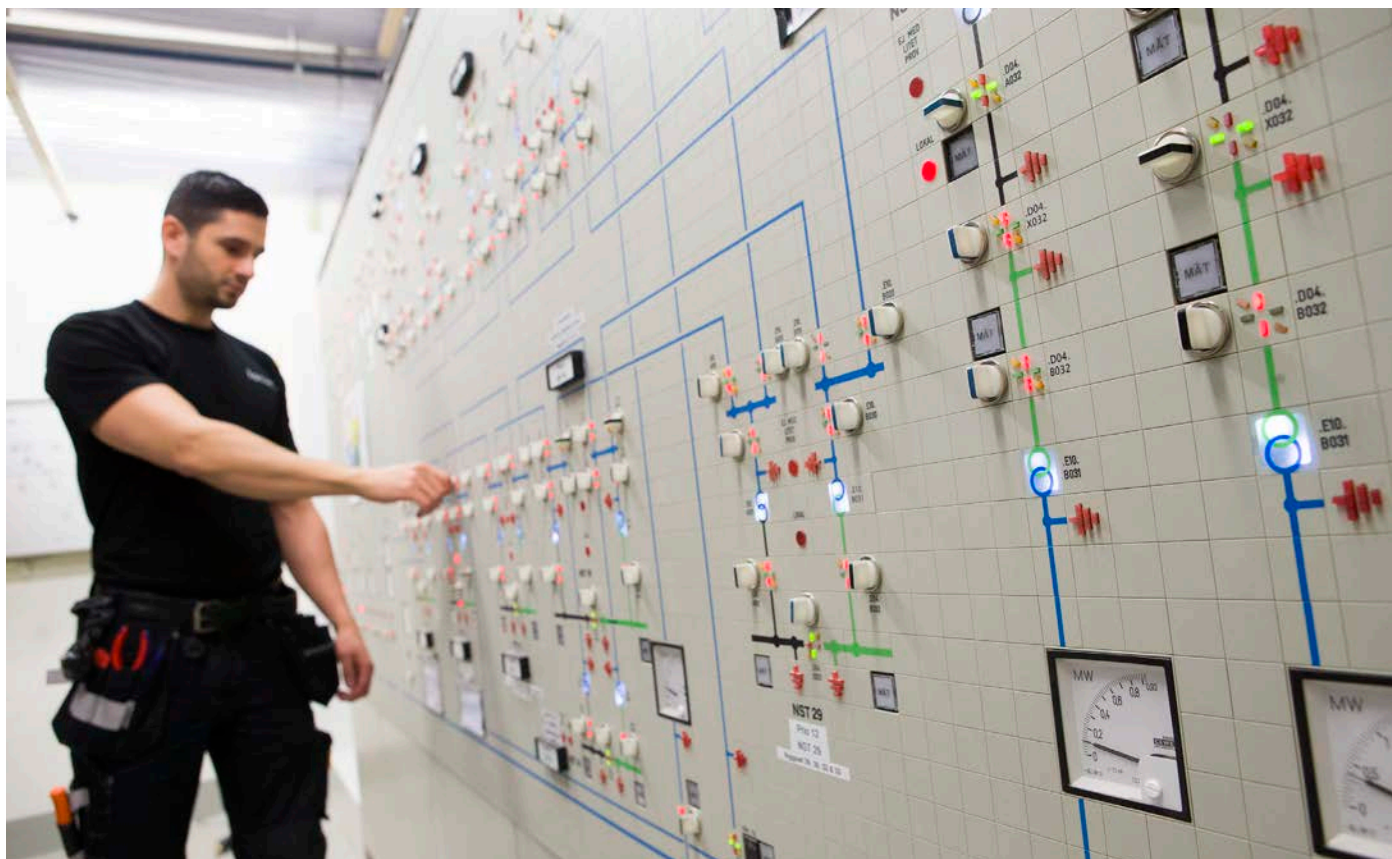
- Fastigheternas tekniska system är inte dimensionerade efter rådande och framtida klimatförhållanden.
- Brister i energi- och vattenleveranser.
- Fastigheternas förmåga att motstå ökade nedbörds mängder.

När brister eller risker uppstår i enskilda fastigheter åtgärdas de i allmänhet omedelbart. Att skapa en långsiktig generell robusthet på hög nivå är kostsamt. MSB har tagit fram den vägledande skriften "Den robusta sjukhusbyggnaden". Den indikerar att behoven av klimatanpassning kan vara ännu större än man tidigare uppskattat. Locum har i underlaget till budget och investeringsplan 2023-2032 inkommit med en första bedömning av investeringsbehovet. Locums slutsatser är att generella åtgärder av den omfattning som MSB föreslår ej ryms i befintlig investeringsplan. Dock görs robusthetsförbättrande åtgärder i samband med ny-, om- och tillbyggnader och vid underhållsprojekt. För att förbättra robustheten i befintligt fastighetsbestånd, krävs noggrann prioritering så att åtgärder

som genomförs ger god nytta.

Robusthetshöjande investeringar av samtliga sjukhusbyggnader är inte ekonomiskt hållbart. Därmed krävs ett samarbete med vårdgivarna för att identifiera de verksamheter som har högst prioritet. Regionen har påbörjat arbetet som ska leda fram till en handlingsplan. Tills det är färdigställt görs riskförebyggande åtgärder i huvudsak i samband med att olika typer av projekt genomförs.

Under 2023 har en klimat-, risk- och sårbarhetsanalys för ett utvalt byggprojekt tagits fram. Denna är anpassad efter indikator 10 Klimatrisker i Miljöbyggnad 4.0 som en del i utredningen av den nya manualen. Resultatet och nyttan av denna rapport ska utvärderas under början av 2024 för att undersöka om delar ska lyftas in i våra processer för projekt, alternativt för att kartlägga hela sjukhusområden ytterligare.

Ovan: Driftekniker

Ovan: Tillgänglighetsanpassad entré på Löwenströmska sjukhuset.

Tillgänglig vårdmiljö

Vår utgångspunkt är att människor i alla åldrar ska kunna vistas, förflytta sig och ha tillgång till de vårdfastigheter som Locum förvaltar. För att uppnå detta har vi ett tätt samarbete mellan olika discipliner där kunskapsutbyte sker, vilket leder till ständiga förbättringar i de riktlinjer och typrum som används i byggprojekten samt under förvaltning av fastigheterna.

Fysisk tillgänglighet

Vi planerar långsiktigt och genomför kontinuerligt besiktningar av sjukhus-

fastigheterna avseende den fysiska tillgängligheten utvändigt och invändigt i syfte att uppfylla och säkerställa gällande myndighets- och lagkrav. Under 2023 genomfördes besiktning på sjukhus och behandlingshem med tillhörande yttre miljö. Fokus har varit att stötta förvaltning och verksamheter ute på plats efter att besiktningarna skett, för att tydliggöra kravställning och ansvar för åtgärderna. På Locum finns ett samverkansråd för fysisk tillgänglighet vilket är ett forum för informations- och kunskapsutbyte om funktionsnedsattas behov och villkor.

Samverkansrådet har regelbundna möten som en del i att utveckla arbetet med sjukhusens fysiska tillgänglighet. Samverkansrådet har under året testat nya produkter för porttelefoni, armstöd för tillgängliga toaletter samt utveckling av ny utformning på inglasning på Locums receptions- och kassadisk. Arbetet har skett både på plats på ett sjukhus samt på vårt huvudkontor.

Vidare har vi under 2023 genomfört två kompetenshöjande insiktsdagar avseende tillgänglighet, social hållbarhet och normkritiskt tänkande för Locums medarbetare.

Kommunikativ tillgänglighet

Information och kommunikation som rör tjänster och service som Locum erbjuder ska kunna uppfattas av alla. Grunden för tillgänglig kommunikation är att vi i allt vi gör, inkluderar universell utformning. Kommunikationen blir enkelt utformad och lätt att förstå genom ett tydligt och lättförståeligt språk samt färg och form som uppfyller riktlinjer för tillgänglighet. Informationsmaterial, såväl digitalt som print, ska följa Locums grafiska profil inom exempelvis teckensnitt, teckenstorlek, radavstånd, färger, kontraster och bilder. I vissa sammanhang krävs speciella insatser för att kommunikationen ska bli tillgänglig.

Vi arbetar för att vår webb ska vara tillgänglig genom bland annat programvaran Speakit+, samt enkla strukturer och tydliga rubriker. Bilder och länkar har beskrivande texter. Tillgängligheten summeras i en tillgänglighetsredogörelse på locum.se. Även på intranätet finns förklaringar, beskrivningar och råd för hur vi arbetar tillsammans för tillgänglig kommunikation.

Vi gör också insatser för att liknande förutsättningar finns för tillgänglighet i våra digitala nyhetsbrev, e-post och intranät. Filmer och digitala sändningar textas eller tillgängliggörs genom muntligt tydliggörande av presentatörerna.

Kompletterande bildsymboler är viktiga hjälpmedel för personer med begränsad syn- och läsförståelse. Locum arbetar också med taktila skyltar i olika sammanhang, till exempel för skyltning av RWC och WC på sjukhusen. Vidare erbjuder vi information på vanligt förekommande språk. På locum.se finns grundinformation om Locum på engelska och finska, samt kontaktinformation till finsktalande person. Vid behov informerar vi om byggen och byggstörningar på olika språk vid sjukhusen. Likaså finns ordningsregler, instruktionsfilmer för byggbranschen samt sekretessblanketter på åtta språk.

Ovan: Locums skyltsystem på S:t Görans sjukhus.

Ovan: Ledstråk vid Rosenlunds sjukhus.

Ovan: Medarbetare i möte på Locum.

Inkluderande arbetssätt

På vår arbetsplats är jämlikhet, jämställdhet och mångfald viktiga frågor där vi arbetar förebyggande mot all form av diskriminering och trakasserier genom kommunikation och utbildning. Locums arbete präglas av hög affärsmässig etik där vi verkar för att förebygga oegentligheter och all form av korrupcion samt givande och tagande av muta. Detta speglar också vårt arbete tillsammans med våra leverantörer där vi ställer krav om bland annat mänskliga rättigheter, antikorrupcion och anständiga arbetsvillkor för att sedan följa upp kraven systematiskt.

Lika möjlighet för alla

Alla människor är viktiga och värdefulla. Vårt mål är att möta varje människa med respekt och ta vara på den kunskap som varje individ bidrar med.

Jämlikhet, jämställdhet och mångfald

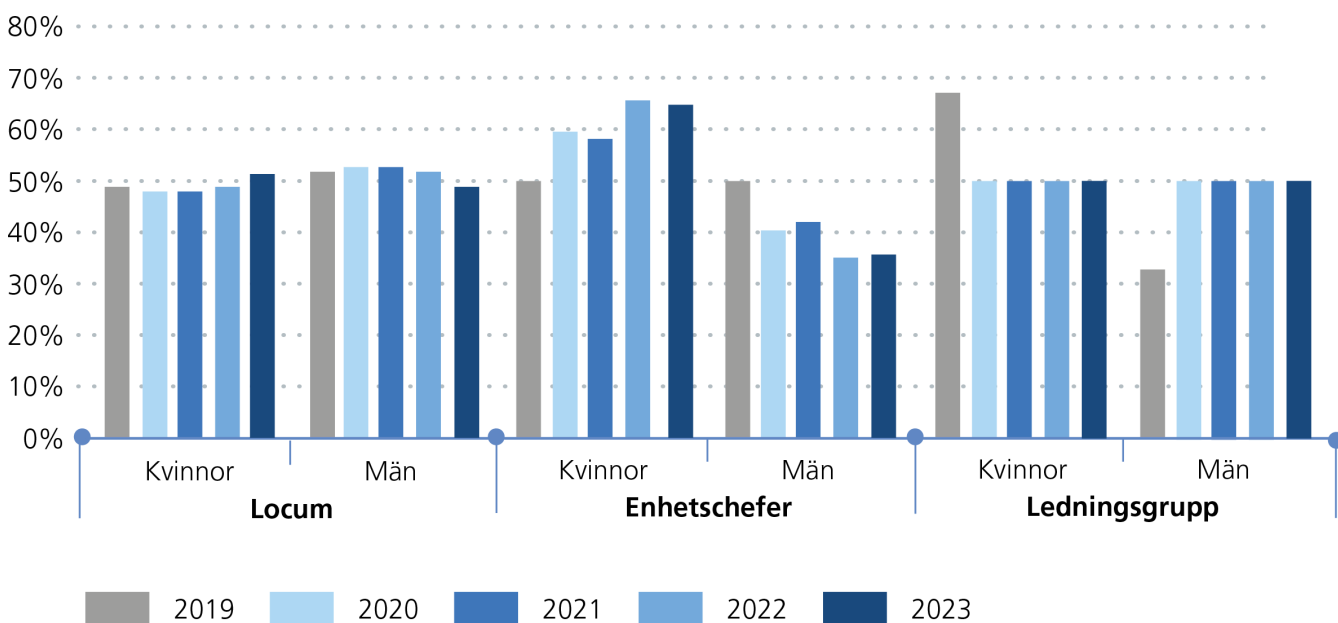
Att arbeta för att uppnå jämställdhet och mångfald är ett internt arbete som på många sätt skapar en grund för många andra hållbarhetsfrågor. Det handlar om ett säkerställande av grundläggande

mänskliga rättigheter. Genom att ha ett väl fungerande arbetssätt skapas en god kultur som kan bidra positivt till medarbetares hälsa samt möjliggör utveckling, innovation och samarbeten. Detta arbete kan också ha positiv påverkan på Locums varumärke. Nyckeltalsinstitutets jämställdhetsindex (JÄMIX), där Locum deltar vartannat år, ger oss en möjlighet till benchmarking inom viktiga jämställdhetsaspekter. Resultatet från JÄMIX visar bland annat

att Locum under en lång tid har haft en jämn könsfördelning. Inom flertalet viktiga områden presterar Locum bättre än branschindex och i vissa avseenden i linje med topprestande organisationer.

Könsfördelning sett till samtliga 285 (264) medarbetare är 52 % (49 %) kvinnor och 48 % (51 %) män. Fördelningen bland enhetschefer är 64 % (65 %) kvinnor och 36 % (35 %) män. I Locums ledningsgrupp är fördelningen 50 % (50 %) kvinnor och 50 % (50 %) män.

Fördelning kvinnor och män

Locum har nolltolerans mot sexuella trakasserier, hot och kränkande särbehandling. För att skapa förutsättningar för medarbetare, kunder och leverantörer att rapportera misstanke om allvarliga incidenter har bolaget en visselblåsarfunktion. Utöver det finns tydliga och väl kommunicerade rutiner för hur vi ska agera för att motverka kränkningar och trakasserier samt för att hantera situationer om eller när detta

uppträder. Frågor om kränkningar och trakasserier finns även inkluderade i vår löpande tempmätning och regionens årliga medarbetarenkät. Denna fråga diskuteras minst en gång per år under arbetsplatsträffar och följs upp i medarbetarsamtal. Vidare genomgår Locums medarbetare obligatoriska e-utbildningar rörande HBTQ, etnicitet, normer och möten i vardagen samt utbildning i att skapa tillgänglighet för alla.

Minoritetsgrupper

Att främja och skydda minoritetspråk och kulturer är en av regionens viktiga uppgifter. Locum uppmärksammar varje år minoriteter och högtidsdagar för dessa grupper, exempelvis samernas nationaldag, i våra kanaler och genom flaggning i receptionen. Vi deltar även i olika samråd med minoritetsgrupper tillsammans med Region Stockholm.

Ovan: Projektledare på ett projektkontor.

Ovan: Håll Nollans säkerhetspush på Danderyds sjukhus.

Hållbart arbetsklimat

Locums systematiska arbetsmiljöarbete har som mål att ingen ska bli sjuk eller skadas på grund av sitt arbete. Arbetsmiljön ska vara bra och utvecklande för alla arbetstagare, så väl medarbetare som samarbetspartners.

Arbetsmiljö i byggprojekt

Locum verkar aktivt för en hög säkerhetskultur gällande arbetsmiljö i byggprojekt, dels genom kontinuerligt utvecklingsarbete rörande bolagets processer, rutiner och styrdokument. Vi är även engagerade i föreningen Samverkan för noll olyckor i byggbranschen, Håll Nollan. Tillsammans arbetar Håll Nollans 90 medlemmar för den gemensamma visionen "Alla på våra bygg- och anläggningsarbetsplatser kommer hem oskadda efter varje arbetsdag". Nedan följer några exempel på aktiviteter som vi genomfört eller

deltagit i under året för att säkerställa en hög arbetsmiljösäkerhet i byggprojekt i såväl planering och projektering som produktion:

- Varit engagerade i Håll Nollans arbete med att ta fram Arbetsmiljöguide gällande roller och ansvar – våra förväntningar på varandra.
- Genomfört Håll Nollans säkerhetspush på Danderyds sjukhus, Löwenströmska sjukhuset och Nacka sjukhus.
- Varit aktiva i Håll Nollans arbete med att ta fram en broschyr om säkerhetskultur.
- Deltagit i föreningen Byggherrarnas arbete med att ta fram hur de ska kommunicera ut Arbetsmiljöverkets nya föreskrifter till sina medlemmar.
- Genomfört arbetsmiljörevisioner i byggprojekt för att följa upp samt få underlag till utvecklingsarbetet av våra processer gällande arbetsmiljö i byggprojekt.

Locum arbetar löpande för att skapa förutsättningar för en sund konkurrens för seriösa aktörer och för att kriminella element inte ska finnas på våra byggarbetsplatser. Huvudentreprenörer som anlitar underentreprenörer ska löpande exempelvis redovisa vilka dessa är för Locum.

2021 började Locum utföra byggplatskontroller på våra byggarbetsplatser. Under 2023 har det genomförts 20 (18) byggplatskontroller, där målet är tre byggplatskontroller per kvartal. Vid byggarbetsplatsbesöken kontrolleras att samtliga personer har ID06-kort och identitetshandling. Även vilka entreprenörer som finns på byggarbetsplatsen noteras i den rapport som skrivs efter byggplatskontrollen. Om det finns anledning har kontroll gjorts av att personer på byggarbetsplatsen har arbetstillstånd.

Arbetsmiljö i fastighetsförvaltning

Locum ska enligt uppdrag säkerställa att de ytor som vi har rådighet över inom vårdfastigheterna inte utgör någon risk för hälsan hos människorna som vistas där. Vi bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete där vi arbetar med arbetsmiljödelegationer, tydliggörande av ordningsregler inom vårdfastigheterna, riskbedömning, utbildning med mera för att skapa säkra arbetsförhållanden.

Medarbetares hälsa och välbefinnande

Genom löpande tempmätningar har vi på Locum en god bild av hur våra medarbetare upplever sin arbetsmiljö, hälsa och sitt välbefinnande. Via en app kan samtliga medarbetare se utfallet i realtid, där respektive medarbetare får ta del av sin egen enhets upplevelse samt det bolagsövergripande resultatet. Svarefrekvensen på årsbasis är hög 95 % (89 %) och de olika delområdena så

som personlig utveckling, meningsfullhet, teamkänsla, autonomi, delaktighet, arbetsglädje och ledarskap har samtliga höga utfall i jämförelse med övriga bolag som finns i benchmarkdatabasen. Locum har relativt små medarbetargrupper, vilket gör att förutsättningarna för en tät och god dialog med närmaste chef underlättas. I tillägg till detta har vi med bidrag från regionen under 2022-2023 genomfört en företagsövergripande utbildningsinsats inom personligt ledarskap. Under hösten 2023 utbildades samtliga chefer och medarbetare i förändringskompetens. Sammantaget har dessa utbildningsinsatser sannolikt bidragit till det goda resultatet som syns i den årliga HME-enkäten. Locum deltar även i Region Stockholms årliga medarbetarenkät. 2023 års utfall för de tre delindexen motivation, ledarskap och styrning blev 85 (81), 87 (85) och 84 (81). Det sammanvägda HME-indexet blev 86 (83),

att jämföras med Region Stockholms utfall som blev 80 (75). Locum överträffar alltså årets mål för HME som var 78. Förutom den höga svarsfrekvensen i denna enkät, 89 % (87 %), som indikerar ett stort engagemang samt att resultaten är representativa och därmed tillförlitliga, utmärker sig Locums höga ledarskapsindex i jämförelse med övriga Region Stockholm. Resultatet från medarbetarenkäten används som underlag i bolagets verksamhetsplanering på avdelnings- och enhetsnivå.

Under året var personalrörligheten 6,6 % (17,1 %) vilket är mer än en halvering jämfört med förra årets alltför höga personaomsättning. Utifrån att 18 personer har slutat, varav två var pensionsavgångar, och 39 personer har börjat, har antalet medarbetare ökat med 7,9 % (0,4 %), från 264 till 285 medarbetare. 2023 var sjukfrånvaron i relation till ordinarie arbetstid 3,1 % (3,9 %), att jämföras med Region Stockholms målsättning som är 6,1 %. Locum ser genomförande av medarbetarsamtal som en viktig del i den ständigt pågående dialogen mellan medarbetare och chef och arbetar därför aktivt mot målsättningen att ha 100 % genomförda samtal under året. Tidigare regiongemensamma verktyg för genomförande och uppföljning av medarbetarsamtal har utgått. Utifrån ett väl etablerat arbetssätt, med tydlig struktur och process, känner vi oss trygga med att medarbetarna får sina medarbetarsamtal genomförda.

Vänster: Förvaltare samtalar med läkare Lars Eurenus på Danderyds sjukhus.

Ovan: Medarbetare på Locum.

God affärsetik

God affärsetik är grundläggande för relationen med Locums leverantörer. På så sätt upprätthålls ett professionellt förtroende samtidigt som hållbara affärer gynnas.

Motverkande av korrupktion

Locums arbete präglas av hög affärsmässig etik och vi verkar för att förebygga alla former av oegentligheter och korrupktion, inklusive givande och tagande av muta. Vårt mål är att samtliga medarbetare ska känna till och efterleva våra regler avseende representation och motverkande av korrupktion, som även innefattar regler om jäv och bisyssla. Via vår visselblåsarfunktion är det möjligt att anmäla misstanke om allvarliga oegentligheter. Locums medarbetare informeras också om Region Stockholms visselblåsartjänst. Under 2023

inkom tre visselblåsaren. Två kunde avslutas under året, ett utan att några åtgärder behövde vidtas och ett efter att vissa interna åtgärder vidtagits. Den tredje anmälan kom in precis innan årsskiftet och där har intern utredning inletts.

För att minska risken för korrupktion, kvalitetssäkrar vi att de produkter och tjänster som levereras uppfyller de krav som kunder och bolaget ställer. Det görs kontroller och uppföljningar av såväl leverantör som leverans. Vd skickar två gånger per år ut information till våra leverantörer och samarbetspartners med en påminnelse om Locums arbete för att motverka korrupktion och vilka regler Locum har att förhålla sig till.

Antikorrupktion är ett ämne som diskuteras en gång per år som en del av det systematiska

arbetsmiljöarbetet på våra kontinuerliga arbetsplatsträffar. För att minska risken för oegentligheter har Locum kvar regeln att alla beslut och avtal överstigande ett fastställt värde fattas av två personer i bolaget.

Locums medarbetare är skyldiga att anmäla bisysslor, vilket följs upp årligen vid medarbetarsamtal och genom stickprovskontroller. Vi genomgår även en obligatorisk årlig e-utbildning i regler om motverkande av korrupktion. Vårt systemstöd som samlar genomförda utbildningar visar att 74 (157) medarbetare genomgått utbildningen men att ett slutgiltigt resultat inte har kunnat fastställas på grund av systemfel. För att öka antalet medarbetare som genomgår utbildningen 2024 avser vi att arbeta ytterligare med olika former av påminnelser och uppföljningar.

Ovan: Kedjor, Freepik.

Hållbara leverantörskedjor

I syfte att främja hållbara leverantörskedjor avseende sociala risker ställs krav på arbetsrättsliga villkor i upphandlingar. Leverantörer som antas i en upphandling ska exempelvis följa villkor avseende en lägsta lön, minsta semesterrätt och maximal arbetstid. Ansvaret för sunda arbetsvillkor ska också föras vidare till underliggande led om sådana förekommer. I samband med upphandlingars genomförande kontrolleras alltid att de leverantörer som antas betalar lagstadgade skatter och avgifter, att de har en tillräcklig ekonomisk kapacitet samt att de utfäster att de inte är dömda för brott. I samtliga upphandlingar kravställer även Locum att leverantörerna ska följa Region Stockholms uppförandekod för leverantörer. Den bygger bland annat på ILOs kärnkonventioner, FNs mänskliga rättigheter och Barnkonventionen.

En övergripande uppföljning följt av två fördjupande revisioner av arbetsrättsliga villkor och uppförandekod för leverantörer har genomförts under året. Under 2024 kommer vi arbeta tillsammans med leverantörerna för att åtgärda avvikelser som identifierats.

Utöver uppförandekoden ställs miljökrav på våra leverantörer i avtal och projektspecifika miljöprogram, där uppföljning av kraven görs löpande under avtalens tid. Dessa rör bland annat krav på systematiskt miljöarbete, produktval i BVB, avfallshantering samt fordon och arbetsmaskiners miljöprestanda.

Locum har en viktig roll i värdekedjan som beställare av tjänster och varor inom bygg- och fastighetsbranschen. Många byggvaror tillverkas i komplexa leveranskedjor i länder där det finns betydande hållbarhetsrisker

när det gäller mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljöskydd och affäretik. För att få kunskap om hur vi ska bemöta dessa frågor i högre grad har en riskbedömning inom området genomförts. Fortsatt vidareutveckling av arbetet kommer att ske under 2024. Locum deltar regelbundet i erfarenhetsutbyte och nätverksträffar med Region Stockholm och andra regionalt förvaltande bolag för att utveckla systematik och utbyta kunskap. En uppdaterad version av Sveriges regioners gemensamma uppförandekod för leverantörer antogs i slutet av 2023, vilken kommer gälla i Locums samtliga avtal framöver. Under 2024 kommer särskilt fokus att läggas på den uppdaterade uppförandekoden med tillhörande kontraktsvillkor för att underlätta implementeringen och utbyta erfarenheter kring kravställning och uppföljning.

/// Alla på våra bygg- och anläggnings-
arbetsplatser kommer hem oskadda
efter varje arbetsdag ///

Håll Nollans vision

Ovan: Moln, Freepik.

Hållbarhetsdata

Avsnittet består av hållbarhetsdata som är för omfattande att inkludera inuti rapporten.

Klimatberäkningsverktyg, emissionsfaktorer och antaganden

Locum har i årets hållbarhetsrapport för första gången använt Sveriges Kommuners och Regioners (SKRs)

klimatberäkningsverktyg. Basår är satt till 2019. I enlighet med SKR-mallen redovisar Locum i huvudsak resultatet i enlighet med platsbaserad metod. I följande stycke är klimatposter där vi har gjort specifika

antaganden och avsteg beskrivna mer ingående, exempelvis där tidigare årsdata använts eller där andra emissionsfaktorer än de från SKRs verktyg används. För ytterligare information, se verktyget på SKRs hemsida.

		2019	2022	2023
Klimatpåverkande utsläpp, ton CO ₂ e		🕒	🕒	🕒
Direkta utsläpp	Scope 1	747	523	559
Uppvärmning med egen panna		49	11	18
Reservkraft		389	315	320
Köldmedia		191	103	103
Bränsleanvändning drift och utemiljö		85	81	105
Bränsleanvändning privat bil i tjänst och hyrbil		33	13	13
Indirekta utsläpp från energi	Scope 2	21 528	16 190	16 635
El (platsbaserad)		12 312	11 138	11 032
Fjärrvärme		9 216	5 052	5 603
Fjärrkyla		0	0	0
Övriga indirekta utsläpp	Scope 3	90 347	14 388	13 596
Nybyggnation		52 014	0	0
Ombyggnation		33 258	9 474	8 804
Produktion och distribution av energi (platsbaserad el) *		4 456	4 447	4 287
Byggavfall		173	61	95
Verksamhetsavfall		211	189	189
Tjänsteresor (flyg, tåg, buss, taxi, hotell)		5	1	1
Arbetspendling		64	64	64
Vattenförbrukning		166	152	156
Summa totala utsläpp (Scope 1, 2 och 3)		112 622	31 101	30 790
El (marknadsbaserad Scope 2)		0	0	0
Direkta biogena utsläpp		185	48	58

* I Produktion och distribution av energi ingår uppvärmning egen panna, reservkraft, bränsleanvändning privat bil i tjänst, el, fjärrvärme och fjärrkyla.

Reservkraft

Vissa antaganden om 2019 års utsläpp har gjorts där data saknades.

Köldmedia

2022 års köldmedialäckage används även till 2023 års redovisning.

Bränsleanvändning drift och utemiljö

2022 års bränsleanvändning används även till 2019 års redovisning. Emissionsfaktorer från Byggföretagens beräkningsverktyg för mätning och kartläggning har använts i samtliga år arbetspendling och för vissa år avseende tjänsteresor med bil samt bränsleanvändning drift och utemiljö avseende 2022 och 2023.

Bränsleanvändning privat bil i tjänst

Privat bil i tjänst för 2019 antas vara bensinbilar. 2022 års bränsleanvändning används även till 2023 års redovisning.

El

Platsbaserad metod utgår från den genomsnittliga mixen i elnätet vilket för Sverige är den nordiska elmixen. För el redovisar även resultatet för marknadsbaserad metod tar hänsyn till ursprungsmärkt el.

Byggavfall och hyresgästernas verksamhetsavfall

2022 års avfallsmängder använd, även till 2023 års redovisning

Klimatpåverkan från byggprojekt

Nybyggnationer - I 2019 års beräkning används en schablon (CO₂e per BTA) som utgår från Boverkets gränsvärden för 2025, med ett tillägg utifrån att det antas ha skett klimatförbättringar 2025 jämfört med 2019. Emissionsfaktorn som anges i SKRs klimatberäkningsverktyg anses inte vara representativ för de byggnader som Locum

uppför. Fram tills klimatkalkyler genomförs enligt samma beräkningsmetodik bör ett schablonvärde användas (tanken är att schablonvärdet minskar något varje år jämfört med 2019 för att vara motsvarande det gränsvärde som Boverket föreslagit 2025). Det är endast byggnader som erhållit slutbesked under aktuellt år som ingår. Ombyggnationer - Emissionsfaktorer finns framtagna för fem av Locums typprojekt. Dessa framgår inte i SKR:s klimatredovisning utan finns i beräkningsfilen för byggprojekt. En total summering av CO₂e per innevarande år anges i klimatredovisningen.

Tjänsteresor flyg, buss, taxi och hotell

Utsläppsdata avseende resor avseende flyg, buss, taxi och hotell kommer från Big Travel.

Arbetspendling

Resultatet av för 2022 års pendling har använts även för 2019 och 2023.

Ovan: Busshållplats, Huddinge
Höger: Byggarbetare på Huddinge sjukhusområde.

Omslagsbild: Danderyds sjukhus, akutmottagningen.

Denna rapport är upprättad i enlighet med bestämmelserna i årsredovisningslagen och utgör bolagets lagstadgade hållbarhetsrapport. Rapporten beskriver bolagets verksamhet och ger en förståelse för Locums påverkan och möjligheter inom områdena miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Hållbarhetsrapporten är Locum ABs, med organisationsnummer 556438-7909, som Locums styrelse avger. Hållbarhetsrapporten tas fram en gång per år. Locum är en del av Region Stockholms organisation.

Granskning av hållbarhetsrapporten har skett i enlighet med FAR:s rekommendation RevR 12. Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten, av Ernst & Young AB, återfinns på Locums hemsida. En utmaning framåt för Locum liksom många andra organisationer är Sustainability Reporting Directive (CSRD) som kommer påverka Locums hållbarhetsarbete. För att förstå och tydliggöra bolagets roll och ansvar har Locum bildat ett tvärfunktionellt team som också deltar i regionens samarbete avseende CSRD.

Hållbarhetsrapporten är framtagen internt inom Locum.
Sammanställning av rapport: Hållbarhetsenheten
Form och illustrationer: Kommunikationsenheten
Bilder: Locums bildarkiv (då inget annat anges),
Region Stockholms Kulturförvaltning,
Pixabay och Freepik.

locum.se

Vi förvaltar, bygger och utvecklar två miljoner kvadratmeter vårdfastigheter åt vår ägare Region Stockholm. Genom engagemang, innovation och samverkan erbjuder vi sjukvården och invånarna i länet attraktiva och hållbara vårdmiljöer.

Nyfiken på att följa vårt arbete på sjukhusen och få en inblick i vårt dagliga arbete? Följ oss gärna på LinkedIn, Facebook och Instagram. Eller varför inte ta del av våra filmer? Länk via locum.se.